

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2024/2025

**STAV A ÚROVEŇ
VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU,
PEDAGOGICKÉHO RIADENIA
A PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA
NA GYMNÁZIU V ŠK. R. 2024/2025**

**KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ**

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Stav a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, pedagogického riadenia a podmienok výchovy a vzdelávania na gymnáziu v šk. r. 2024/2025

Mgr. Zlata Ilievová

PaedDr. Monika Ružeková, PhD.

Ing. Adriana Vykydalová

Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

© Štátna školská inšpekcia, Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

OBSAH

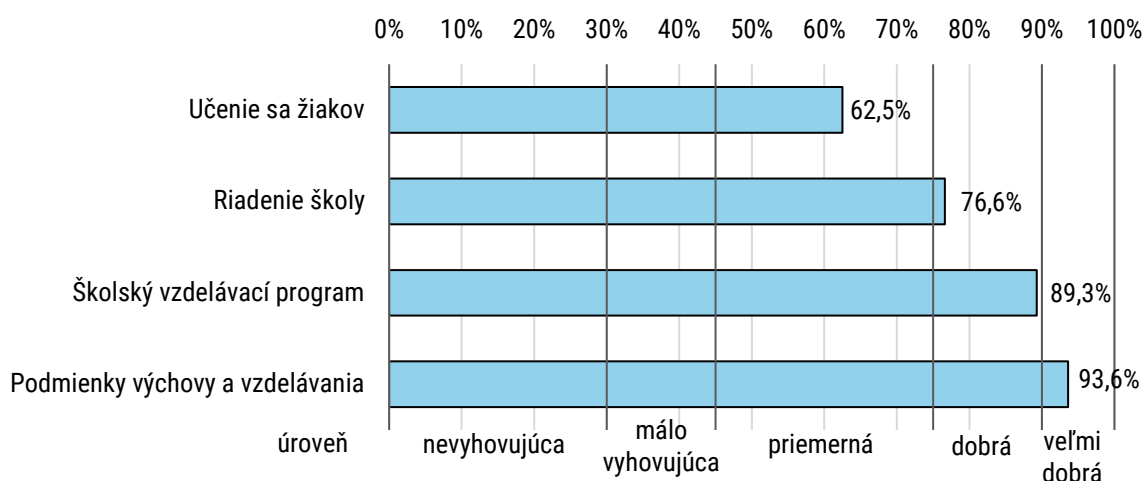
MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE	4
1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH	7
2 HLAVNÉ ZISTENIA	8
2.1 Priebeh výchovy a vzdelávania	8
2.1.1 Hodnotenie posudzovaných kompetencií žiakov	9
2.1.2 Vyučovanie učiteľom	12
2.2 Riadenie školy	13
2.2.1 Školský vzdelávací program	14
2.2.2 Pedagogické riadenie	17
2.2.3 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia	20
2.2.4 Klíma a kultúra školy	21
2.5.5 Služby školy	25
2.3 Podmienky výchovy a vzdelávania	27
2.3.1 Personálne podmienky	28
2.3.2 Priestorové podmienky	28
2.3.3 Materiálno-technické podmienky	29
2.3.4 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia	29
2.4 INÉ ZISTENIA	32
3 ODPORÚČANIA	32
3.1 Odporúčania na úrovni škôl	32
3.2 Odporúčania na úrovni zriaďovateľa	33
3.3 Odporúčania na úrovni systému	33
4 ZOZNAMY	34
Zoznam grafov	34
Zoznam tabuliek	34
5 PRÍLOHY	35
5.1 Prehľad kontrolovaných subjektov	35

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE

Komplexné inšpekcie (KI) v školskom roku 2024/2025 boli vykonané v **11 gymnáziách** (GYM) vo všetkých krajoch Slovenska okrem Trnavského. Väčšinu kontrolovaných škôl (**72,7 %**) tvorili **štátne**, podstatne menšie zastúpenie mali **súkromné (18,2 %)** a **cirkevné (9,1 %) školy**.

Z výsledkov kontrolnej činnosti Štátnej školskej inšpekcie (ŠŠI) za jednotlivé posudzované oblasti (**Graf 1**) vyplynulo, že v kontrolovaných GYM **najnižšiu úroveň hodnotenia dosiahol výchovno-vzdelávací proces, hoci riadenie školy a vypracovanie školských vzdelávacích programov na dobrej úrovni a podmienky výchovy a vzdelávania na veľmi dobrej úrovni vytvárali predpoklady na úspešné rozvíjanie vzdelanostného potenciálu žiakov.**

Graf 1 Úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, riadenia a podmienok výchovy a vzdelávania v GYM

Výchovno-vzdelávací proces z pohľadu učenia sa žiakov bol hodnotený na priemernej úrovni (62,5 %).

- ⇒ **Komunikačné kompetencie boli rozvíjané na dobrej (78,6 %)** a zároveň z posudzovaných kompetencií na najvyššej úrovni. Oslabovalo ich neposkytnutie možnosti pracovať s textom na vyšších úrovniach čítania s porozumením. **Odporúčame** podporovať čitateľskú gramotnosť žiakov využitím metakognitívnych stratégií na rozvoj čitateľskej gramotnosti a efektívnejšieho spracovania informácií, využívať rôzne čitateľské stratégie, ako sú napr. SQR3, REAP, PLAN, KWL, 3-2-1.
- ⇒ **Rozvíjanie poznávacích kompetencií s dosiahnutou priemernou úrovňou (61,1 %)** bolo ovplyvnené nedostatočným rozvíjaním vyšších kognitívnych procesov najmä na úrovni hodnotenia a tvorivosti. **Odporúčame** jasne stanovovať ciele vyučovacích hodín, využívať efektívne stratégie vyučovania na rozvoj potenciálu žiakov, zvýšiť podiel úloh na rozvoj vyšších myšlienkových operácií zadávaním úloh na tvorbu vlastných textov, návrhov riešení, projektov, dramatizácií..., úloh rozvíjajúcich divergentné myslenie. Úlohy diferencovať vzhľadom na individuálne potreby žiakov.
- ⇒ **Kompetencie k celoživotnému učeniu boli rozvíjané na priemernej úrovni (58,1 %).** Podmienené boli motiváciou žiakov nadobúdať poznatky, avšak zväčša ich pasívnym prijímaním, často bez možnosti uvedomovania si vlastného sebarozvoja napr. pri práci s chybou. Nevyhovujúca bola úroveň (18,3 %) rozvoja schopnosti žiakov (seba)hodnotenia. **Odporúčame** zaviesť pravidelné sebahodnotenie a peer review, zvýšiť podiel úloh na rozvoj kritického myslenia, podporovať zvedavosť, učiť ich klásť otázky, podporovať autonómne učenie, vytvárať príležitosti na reflexiu učenia a využívať formatívne hodnotenie, využívať metódy a techniky personalizovaného vyučovania.
- ⇒ **Občianske kompetencie** žiaci preukázali len na **priemernej úrovni s najnižším hodnotením (45,6 %)**. Prejavený potenciál a schopnosť žiakov vyjadriť na vyučovaní vlastný názor učiteľa nepodporovali v požadovanej miere. **Odporúčame** vytvárať bezpečné prostredie na vyjadrenie

názorov, viesť žiakov k empatii, otvorenosti a rešpektu, zvýšiť frekvenciu diskusií a etických dialógov, využívať na hodnotenie postojov a názorov rolové hry, prípadové štúdie a prepojiť občianske témy s reálnym životom.

- ⇒ **Rozvoj sociálnych kompetencií bol pozitívne ovplyvnený efektívnou a ústretovou komunikáciou** na vyučovaní (72,9 %), vzájomnou akceptáciou a ústretovým správaním, ale oslabovali ich v menšej miere poskytnuté možnosti vzájomnej kooperácie a rozvíjania prezentačných zručností žiakov, ako i poskytnutie priestoru na zdôvodnenie výsledkov tímovej práce. **Odporúčame** pri rozvíjaní sociálnej a emočnej inteligencie zvýšiť počet kooperatívnych úloh, realizovať rovesnícke učenie a pri prezentovaní výsledkov spoločnej práce sa zamerať na podporu schopnosti argumentačne obhájiť názory.

Riadenie školy vrátane pedagogického riadenia bolo na dobrej úrovni (77,6 %).

- ⇒ V rámci posudzovania **vypracovaného školského vzdelávacieho programu** (ŠKVP) dosiahla najvyššiu úroveň (100 %) informovanosť aktérov vzdelávania a širokej verejnosti o ŠKVP. Väčšina sledovaných oblastí vo vypracovaní ŠKVP dosiahla veľmi dobrú úroveň. Úroveň vypracovania ŠKVP znižovalo nevypracovanie vlastných poznámok k učebným plánom (UP) a neakceptovanie poznámok k rámcovým učebným plánom (RUP). **Odporúčame** pri tvorbe vlastných poznámok k UP zabezpečiť delenie tried na skupiny v súlade s RUP, pri rozpracovaní osobitostí výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP a zohľadnení podmienok školy zabezpečiť súlad s princípmi inkluzívneho vzdelávania, pri rozpracovaní osobitostí výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP zohľadniť podmienky konkrétnej školy a zabezpečiť súlad s princípmi inkluzívneho vzdelávania.
- ⇒ Úroveň **pedagogického riadenia** bola pozitívne ovplyvnená zisteniami z kontroly pedagogickej a ďalšej dokumentácie väčšiny škôl, negatívne nedostatkami v prijímacom konaní. Pozitívne možno hodnotiť zriadenie predmetových komisií (PK) a podporu vzdelávania učiteľov, avšak bez vzájomnej výmeny získaných znalostí. **Odporúčame** implementovať poznatky zo vzdelávania do edukácie žiakov a v činnosti PK organizovať pravidelné metodické dni, otvorené hodiny alebo workshopy, zaviesť mentoring medzi skúsenejšími a menej skúsenými učiteľmi.
- ⇒ **Vnútroštruktúrný systém kontroly a hodnotenia** možno považovať za efektívne nastavený v oblasti hodnotenia žiakov, definované spôsoby, formy, postupy a kritériá hodnotenia sa prejavili pri včasnej identifikácii ich vzdelávacích problémov. Systém kontroly vedúcimi pedagogickými zamestnancami (PZ) znižovala nedôsledná alebo neuskutočňovaná analýza výsledkov kontroly, neprijímanie opatrení na zlepšenie a ich kontrola. **Odporúčame** pri zlepšovaní procesu systematického hodnotenia a zlepšovania vlastnej práce školy, jej procesov a výsledkov nastaviť transparentný systém kontroly a hodnotenia dôsledným poskytovaním spätnej väzby PZ a kontrolou zlepšenia identifikovaných problematických oblastí. Realizovať autoevalváciu ako kľúčový prvok rozvoja kvality vzdelávania a efektívnosti fungovania školy.
- ⇒ **Klíma a kultúra školy** bola zisťovaná hlavne dotazníkovou metódou. Výsledky dotazníkov zadávaných PZ a žiakom ukázali, že v školách sa vytvárajú pozitívne vzťahy hlavne medzi žiakmi navzájom, žiaci a PZ cítia ku škole spolupatričnosť a PZ sú presvedčení o kvalite svojich profesijných kompetencií. Problémom je zvládnutie vzniknutých záťažových situácií vyplývajúcich z ich profesie. Zároveň ani žiaci nepociťovali sebadôveru v oblasti zvládania problémov a stresu a vyjadrili sa, že sa v škole neučia správať v situáciách šikanovania. **Odporúčame** pri budovaní vzájomných vzťahov v škole nastaviť cielené procesy zamerané na budovanie wellbeingu žiakov a pedagógov tak, aby pozitívne ovplyvňovala výchovno-vzdelávaciu činnosť v školách a žiaci a učitelia mali vytvorené bezpečné podmienky na uplatňovanie efektívnych stratégií vyučovania, ktoré posilnia vzájomnú dôveru a rešpekt. Pri budovaní bezpečného školského prostredia bezodkladne riešiť akékoľvek prejavy násillia, šikanovania a agresie.
- ⇒ **Školy poskytovali služby** žiakom, ich zákonným zástupcom a PZ prostredníctvom poradenstva zameraného na podporu žiakov so ŠVVP, realizáciou preventívnych aktivít a monitorovaním negatívnych prejavov správania. Táto činnosť pozitívne ovplyvnila spoluprácu medzi PZ

a odbornými zamestnancami (OZ), čo sa prejavilo v komplexnom prístupe k riešeniu problémov. Zároveň však táto komplexnosť viedla k oslabeniu kvality poskytovaných služieb v dôsledku nedostatočného plánovania, realizovania a vyhodnocovania aktivít, čo bolo spôsobené najmä kumuláciou viacerých kariérových pozícií. **Odporúčame** preto jasne definovať úlohy jednotlivých kariérových pozícií tak, aby žiaci mali reálny prístup k potrebným službám a vedeli sa v prípade problémov obrátiť na konkrétneho PZ alebo OZ.

Podmienky výchovy a vzdelávania na veľmi dobrej úrovni (93,6 %).

- ⇒ **Riaditelia škôl spĺňali kvalifikačné predpoklady** a absolvovali funkčné vzdelávanie. Vyučovacie procesy riaditelia škôl zabezpečili PZ, z ktorých skoro všetci spĺňali požadované kvalifikačné predpoklady.
- ⇒ **Priestorové a materiálno-technické podmienky škôl** boli na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu efektívne využívané v čase vyučovania aj mimo neho. Školy disponovali dostatočným množstvom digitálnej techniky, ktorej efektívne a zmysluplné využívanie na podporu učenia žiakov vyžaduje zvýšenú pozornosť. Bezbariérové prostredie väčšina škôl vytvorené nemala. Nedodržanie najvyššieho počtu žiakov v skupinách znižovalo bezpečnosť žiakov. **Zlepšenie si vyžaduje** zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a zamestnancov zakotvené v školskom poriadku (ŠP), zabezpečenie pedagogického dozoru nad žiakmi a dodržiavanie stanovených počtov žiakov pri delení tried na skupiny a dobudovanie bezbariérového prostredia.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH

Komplexné inšpekcie (KI) boli vykonané v 11 gymnáziách (GYM), z ktorých 8 bolo štátnych (**Tabuľka 1**). Všetky subjekty sídlili v meste. S vyučovacím jazykom slovenským (VJS) bolo 5 GYM. Len v 4-ročnom vzdelávacom programe (VP) poskytovali vzdelávanie 3 školy, 4 školy v 4- a 8-ročnom VP, 1 len v 5-ročnom VP, 2 poskytovali vzdelávanie v 4- a 5-ročnom VP (v 1 z nich bol kontrolovaný len 4-ročný VP) a 1 GYM vzdelávalo žiakov v 4-, 5- a 8-ročnom VP.

Tabuľka 1 Prehľad o vykonaných komplexných inšpekciách na GYM

		Počet škôl
Vyučovací jazyk	slovenský	5
	slovenský a maďarský	1
	maďarský	1
	slovenský a anglický bilingválny	2
	slovenský a taliansky bilingválny	1
	slovenský a nemecký a anglický bilingválny	1
Zriaďovateľ	štátne školy	8
	súkromné školy	2
	cirkevné školy	1

V školskom roku 2024/2025 sa v kontrolovaných školách v 144 triedach vzdelávalo **spolu 3 358 žiakov** (**Tabuľka 2**), z nich 2,8 % tvorili žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP).

Tabuľka 2 Údaje o počtoch žiakov v šk. r. 2024/2025

	4-ROČNÝ VP (1. – 4. ročník)	5-ROČNÝ VP (1. – 5. ročník)	8-ROČNÝ VP (1. – 8. ročník)	SPOLU
počet tried	87	17	40	144
celkový počet žiakov	2 110	440	808	3 358
celkový počet žiakov so ŠVVP	53	24	16	93
so zdravotným znevýhodnením	53	22	13	88
s nadaním	0	1	0	1
ostatní žiaci ¹	0	1	3	4

Výchovno-vzdelávací proces v školách zabezpečovalo **347 pedagogických zamestnancov (PZ)**, z nich bolo 7 zahraničných lektorov, **11 odborných zamestnancov (OZ)**, a to 6 školských psychologov, 4 školskí špeciálni pedagógovia, 1 sociálny pedagóg, a aj 2 pedagogických asistentov zamestnaných z projektu. **Školské podporné tímy (ŠPT)** pracovali v 6 školách². Počet OZ bol podľa vyjadrení väčšiny riaditeľov škôl vzhľadom na počet evidovaných žiakov so ŠVVP (93) postačujúci. Riaditelia škôl v informačnom dotazníku uviedli, že by požadovali 6 školských psychologov, 6 pedagogických asistentov, 1 školského špeciálneho pedagóga, 1 sociálneho pedagóga a 1 učiteľa špecializujúceho sa na vzdelávanie žiakov s nadaním.

¹ Žiaci so ŠVVP, ktorí potrebujú podporné opatrenia z dôvodu ťažkostí, napr. v oblasti jazykových schopností, správania, kognitívnych schopností, motivácie, emocionality, tvorivosti a zručností.

² Súkromné gymnázium Banskobystrické, Ružová ulica 15574/15B, Banská Bystrica; Gymnázium, Lorencova ulica 46, Krompachy; Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina; Gymnázium, Ladislava Sáru 1, Bratislava; Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné; Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

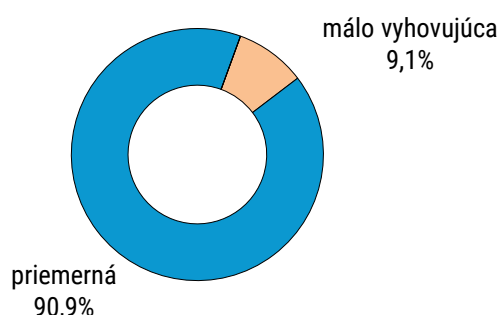
2 HLAVNÉ ZISTENIA

2.1 PRIEBEH VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Priebeh výchovy a vzdelávania ŠŠI posudzovala na 19 vyučovacích predmetoch (ďalej aj predmetoch) 5 vzdelávacích oblastí (VO). Vykonaných bolo 504 hospitácií na 519 vyučovacích hodinách (VH), a to na predmetoch VO Jazyk a komunikácia 213, Matematika a práca s informáciami 119, Človek a príroda 82, Človek a spoločnosť 83 a Zdravie a pohyb 7. Z dôvodu nepomerneho počtu pozorovaných VH zistenia týkajúce VO Zdravie a pohyb pri konkrétnom porovnávaní jednotlivých kompetencií neuvádzame. Z dôvodu blokoveho vyučovania alebo 2-hodinových seminárov uvádzame počet VH ako počet hospitácií na vyučovacích predmetoch.

Na základe výsledkov hospitačnej činnosti (Graf 2) bola vyhodnotená úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu vo väčšine škôl ako priemerná (10) a v 1 škole³ ako málo vyhovujúca.

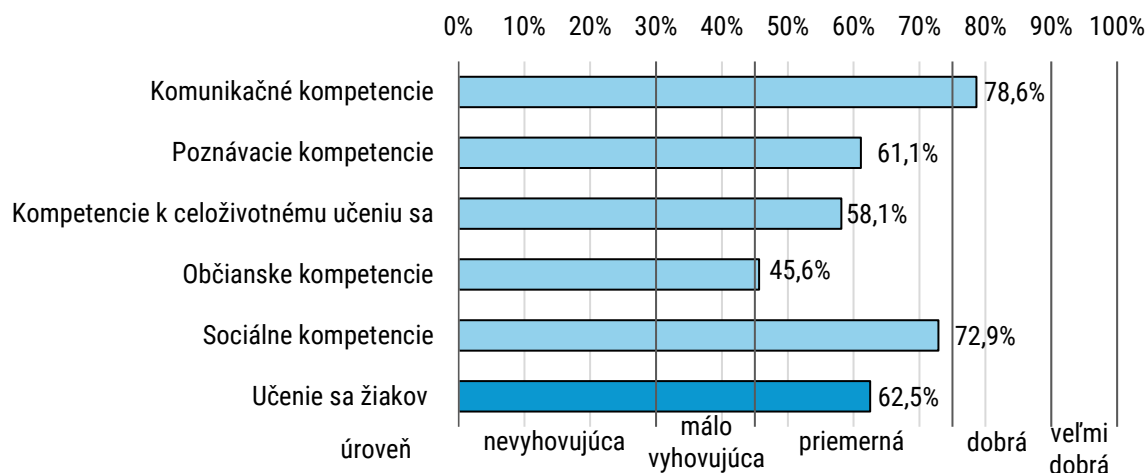
Graf 2 Priebeh výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach

Celková úroveň rozvíjania kľúčových kompetencií v učení sa žiakov (Graf 3) bola na priemernej úrovni (62,5 %).

Z posúdenia úrovne rozvíjania jednotlivých sledovaných kompetencií vyplynulo, že v najväčšej miere boli rozvíjané komunikačné kompetencie, a to na dobrej úrovni (78,6 %). Ostatné kompetencie vrátane poznávacích boli rozvíjané na úrovni priemernej. Značné rezervy má rozvíjanie občianskych kompetencií (45,6 %), a to najmä v rozvíjaní argumentačných zručností žiakov pri obhajobe vlastného názoru napr. v diskusií. **Úroveň poznávacích kompetencií (61,1 %) znižoval rozvoj vyšších kognitívnych procesov na úrovni tvorivosti, čo bolo zaznamenané najmä na predmetoch VO Matematika a práca s informáciami (12,6 %).** V tejto VO boli predmety matematika (MAT) a seminár z MAT hodnotené na nevyhovujúcej úrovni každý v 1 škole a predmet informatika (INF) dosiahol v 2 školách málo vyhovujúcu úroveň.

Graf 3 Hodnotenie rozvíjania kľúčových kompetencií

³ Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo

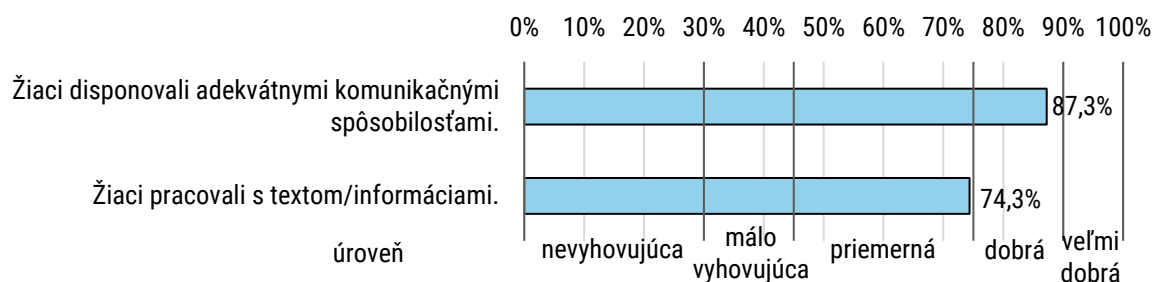
2.1.1 Hodnotenie posudzovaných kompetencií žiakov

V najväčšej miere na dobrej úrovni (78,6 %) boli rozvíjané komunikačné kompetencie (Graf 4).

Posudzované **na dobrej úrovni (87,3 %)** bolo preukázanie **adekvátnych komunikačných spôsobilostí**. Na vyučovaní žiaci zväčša dokázali reagovať pohotovo v rôznych komunikačných situáciách, ich prejav bol spontánny, avšak niektorí komunikovali len jednoslovne alebo sa do komunikácie nezapájali. V monologických prejavoch zväčša dbali na dodržiavanie logickej nadväznosti. Menšie nedostatky v spisovanej výslovnosti väčšina vyučujúcich vhodne korigovala (napr. nesprávne skloňovanie). Na hodinách cudzích jazykov (CUJ) alebo predmetov vyučovaných v druhom vyučovacom jazyku (VUJ) boli pozorované menej závažné gramatické chyby. Svoje poznatky žiaci prezentovali veku primerane a poväčšine správne uplatňovali adekvátnu terminológiu. **Nedostatkom** bolo menej príležitostí na vzájomnú komunikáciu (MAT, INF), čo nepodporovalo tvorbu súvislého verbálneho prejavu a vymieňanie si informácií a poznatkov aj v rámci diskusie alebo skupinovej práce. Nedostatky boli zaznamenané aj vo VO Jazyk a komunikácia, kde sa napr. na hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry (SJSJ) v slovnom prejave žiakov vyskytli chyby v dodržiavaní pravidiel ortoepie (hlásky ä, ch, l, dvojhĺasky, znelostná asimilácia), v uplatňovaní správnych gramatických kategórií slovných druhov. Ojedinele žiaci kládli otázky vyučujúcemu v maďarskom jazyku a jednotlivci nedokázali prekonať jazykovú bariéru. Na hodinách maďarského jazyka a literatúry (MJL) väčšina žiakov nekomunikovala s učiteľom plynule, dominovali jednoslovné odpovede, niektorí žiaci slovné nereagovali ani na výzvu, vo vyjadrovaní boli zdržanliví. Približne na rovnakej úrovni (81,7 % – 81,2 %) boli komunikačné kompetencie rozvíjané vo všetkých VO okrem VO Matematika a práce s informáciami (71,8 %), čo bolo na predmetoch tejto VO spôsobené nevyžadovaním rozvinutých odpovedí a vyjadrovania ucelených myšlienok. **Zlepšenie si vyžaduje** zapájanie a aktivizácia všetkých žiakov na VH a vyžadovanie uceleného a spisovne korektného monologického alebo dialogického prejavu.

Práca s textom a informáciami bola rozvíjaná na priemernej úrovni (74,3 %). Na väčšine VH žiaci pracovali so súvislými i nesúvislými textami v printovej, auditívnej (CUJ) a menej často v elektronickej podobe, ktoré využívali hlavne na vyhľadávanie explicitne a implicitne uvedených informácií. V rôznej miere prepájali nové zistenia so svojimi nadobudnutými vedomosťami, mali priestor na integráciu a interpretáciu myšlienok z textu. Avšak skoro na polovici hodín (46,6 % VH) žiakom nebolo umožnené uvažovať o texte alebo informácie z textov posudzovať, hodnotiť, spájať a tvoriť nové texty, prípadne zaujať k textu stanovisko, čo je základným predpokladom o. i. aj ďalšieho vzdelávania a učenia sa, riešenia problémov či kritického myslenia. **Práca s elektronickými verziami textov**, ktorá mohla podporiť rozvoj digitálnej gramotnosti žiakov, **bola ojedinelá**, hoci školy digitálnymi technológiami disponovali. Pozitívne možno hodnotiť spracovanie úloh zadaných cez QR kód. Najnižšia úroveň práce s textom bola zaznamenaná na predmete SJSJ (62,5 %), kde napr. percepčia umeleckých, príp. odborných textov bola pre žiakov náročnejšia v dôsledku neporozumenia menej používaných lexikálnych prvkov, zastaraných slov a pod. Úroveň práce s textom v MJL (59,1 %) znižovala práca s izolovanými slovami a slovnými spojeniami a zameranie sa len na vyhľadávanie informácií a ich reprodukciu. Podpora žiakov v rozvíjaní kompetencie v oblasti využívania informačno-komunikačných technológií (IKT) a práce s rôznymi elektronickými informáciami bola ovplyvnená rôznou mierou poskytovania možnosti pracovať s výučbovými programami. **Zlepšenie si vyžaduje** využívanie efektívnych metakognitívnych stratégií podporujúcich rozvoj čitateľskej gramotnosti, rozvíjanie schopnosti žiakov uvažovať o texte a dať do kontextu širšie súvislosti, rozvíjanie tvorivých schopností pri produkcii vlastného ústneho prejavu alebo písomného textu, ako aj zvýšenie frekvencie práce s rôznorodými textami – vrátane vizuálnych, odborných a digitálnych.

Graf 4 Hodnotenie rozvíjania komunikačných kompetencií

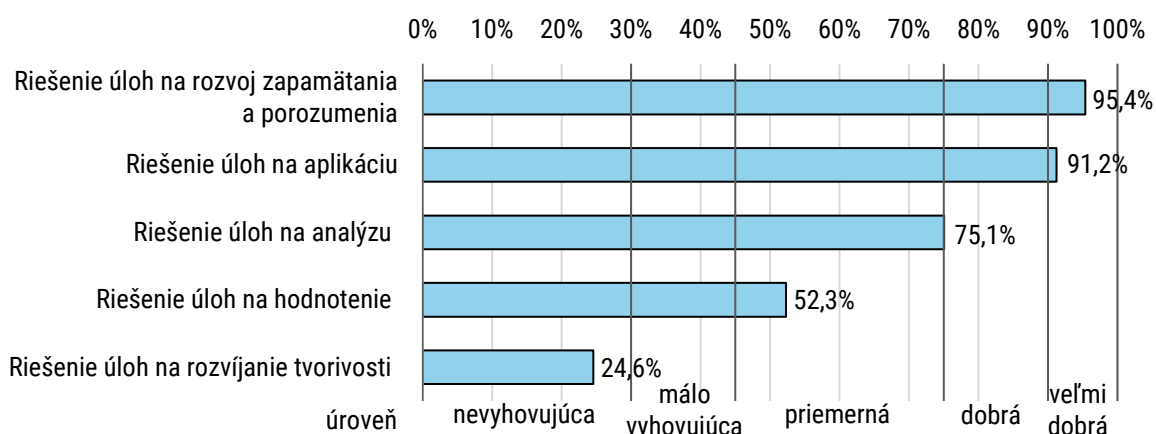

Komunikačné kompetencie rozvíjané na dobrej (78,6 %) a zároveň z posudzovaných kompetencií na najvyššej úrovni pozitívne ovplyvnili rozvíjanie schopnosti žiakov spontánne reagovať na podnety a preukázať aj ovládanie odbornej terminológie. Rozvíjanie komunikačných kompetencií oslabovalo neposkytnutie možnosti **pracovať s textom na vyšších úrovniach čítania s porozumením**, žiaci neboli vedení k jeho hodnoteniu ani k tvorbe textu, čo **si vyžaduje zlepšenie**. Žiakov je potrebné viesť k interpretácii, hodnoteniu alebo tvorbe rôznych druhov textov a podporovať ich schopnosť hľadať v textoch širšie súvislosti, dávať ich do kontextu so svojimi poznatkami.

Rozvíjanie poznávacích kompetencií (Graf 5) dosiahlo priemernú úroveň (61,1 %).

Ich úroveň bola ovplyvnená úspešným riešením úloh zameraných na overovanie získaných poznatkov, ktoré žiaci dokázali reprodukovať na veľmi dobrej úrovni (95,4 %), čo ale viedlo k značnému memorovaniu vedomostí. Aplikácia už nadobudnutých poznatkov v nových situáciách alebo myšlienkových operáciách ponúkala riešenia podľa vzorov, opakovanie a napodobňovanie (91,2 %). Kladenie zatvorených otázok vyžadujúcich odpoveď áno/nie alebo riešenie konvergentných úloh na úrovni nižších kognitívnych procesov nepodnecovali zvedavosť žiakov. Rozvoj analytického myslenia dosiahol dobrú úroveň (75,1 %), i keď len dolnú hranicu. Prevládajúce tradičné metódy vyučovacieho procesu často znižovali efektívnosť výchovno-vzdelávacieho procesu pri rozvíjaní kognitívnych procesov na vyšších úrovniach poznávania. Len priemerne (52,3 %) bola rozvíjaná schopnosť žiakov vyvodzovať závery alebo zaujať hodnotiace stanovisko. Ojedinele boli vedení k vyslovovaniu názorov napr. na hoaxy, šokujúce správy a reklamy a pod., čo by podporilo o i. schopnosť selektovať informácie a dezinformácie. Znepokojujúce je zistenie, že **na nevyhovujúcej úrovni (24,6 %) bol zaznamenaný rozvoj tvorivého potenciálu** (generovanie, plánovanie, produkovanie) žiakov, čo korešponduje aj so zisteným nedostatkom rozvíjania tvorivosti pri práci s textom.

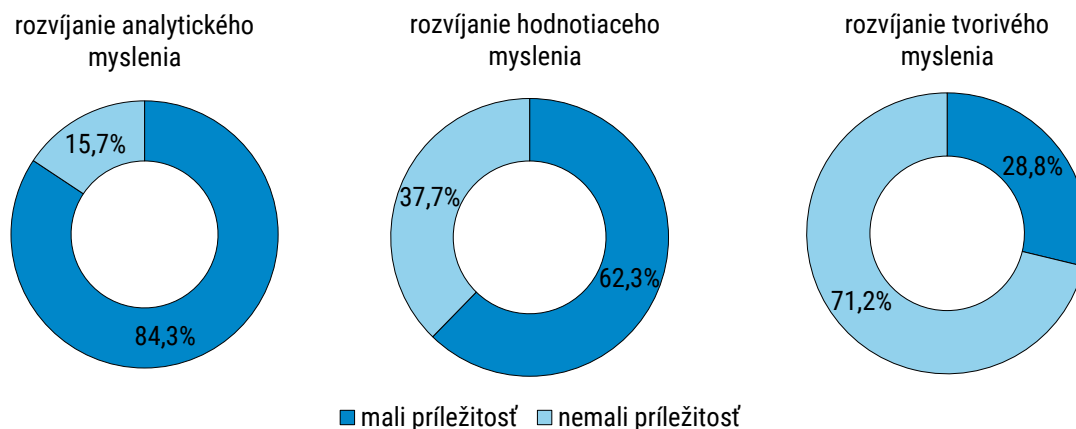
Graf 5 Hodnotenie rozvíjania poznávacích kompetencií

Výsledky pozorovaní vyučovacích hodín ukázali, že **rozvíjanie poznávacích kompetencií bolo**, tak ako aj v minulých školských rokoch, **negatívne ovplyvnené nízkou mierou a často aj absenciou zadávania úloh zameraných na rozvoj vyšších myšlienkových procesov**. Z celkového počtu sledovaných VH rozvoj hodnotiacich schopností žiakov nebol zaznamenaný na 37,7 % a rozvoj tvorivého potenciálu žiakov a ich originality absentoval na viac ako dvoch tretinách (71,2 %) VH (**Graf 6**). Zo zistení ale vyplynulo aj to, že ak žiaci dostali príležitosť, takto zamerané úlohy riešiť zväčša vedeli. Tvorivé riešenie problémov a zadaní

bolo žiakom ponúknuté len na menej ako tretine VH (28,8 %). Negatívnym zistením na niektorých hodinách MAT a fyziky (FYZ) bolo poskytovanie nesprávnych informácií žiakom spôsobené predovšetkým neodobnosťou vyučovania.

Graf 6 Percentuálny podiel vyučovacích hodín, na ktorých žiaci mali možnosť riešiť úlohy na rozvoj vyšších myšlienkových procesov

Bádateľsky orientované vyučovanie bolo pozorované na niektorých hodinách v predmetoch FYZ, chémia (CHE) a biológia (BIO), kde žiaci skúmali a objavovali vedecké princípy prostredníctvom experimentov (napr. mechanické vlnenie, premena skupenstva, pôsobenie síl, zloženie vody). Vyučovanie zahŕňalo heuristický výklad, motivačný rozhovor, problémové vyučovanie, kooperatívne formy práce, pričom boli využívané videonahrávky, pozorovanie, experimentovanie alebo prácu s odborným textom. Bádateľské metódy pôsobili stimulujúco na rozvoj analytického myslenia a jeho širšie uplatnenie by mohlo posilniť aj kvalitu výučby ostatných predmetov.

Rozvíjanie poznávacích kompetencií s dosiahnutou priemernou úrovňou (61,1%) bolo ovplyvnené **nedostatočným rozvíjaním vyšších kognitívnych procesov najmä na úrovni hodnotenia a tvorivosti.** Vedomostný potenciál žiakov nebol rozvíjaný v potrebnej miere zadávanými úlohami a aktivitami vyžadujúcimi ako pochopenie širších súvislostí, tak aj samostatné a tvorivé myslenie a vytváranie originálnych výstupov. Ak žiakom boli na vyučovaní tieto možnosti poskytnuté, žiaci dokázali hľadať a navrhovať vlastné riešenia. **Zlepšenie si vyžaduje** vyvážené rozvíjanie kognitívnych procesov, rozvoj divergentného myslenia zvýšením podielu úloh vyžadujúcich vyššie myšlienkové operácie a podpora rozvoja tvorivého potenciálu žiakov.

Rozvoj **kompetencií k celoživotému učeniu sa (58,1%)** bol pozitívne ovplyvnený motiváciou žiakov nadobúdať nové poznatky a vedomosti, čo sa prejavilo ich aktivitou, vysokou mierou zapájania do činností a preukázaním zodpovednosti za riešenie úloh zadaných učiteľmi. Avšak na viac ako tretine VH žiaci nemali možnosť rozvíjať svoje kritické myslenie ako dôležitý predpoklad na pochopenie vlastného poznávania. Menej príležitostí im bolo poskytnutých na uvedomenie si chyby, identifikovanie jej príčiny a hľadanie možností na jej nápravu, čo tiež znižovalo rozvoj schopností žiakov premýšľať o vlastnom myslení či monitorovaní vlastného spôsobu poznávania. Ak však boli žiakom poskytované vhodné podporné stimuly a mali možnosť zažiť úspech, väčšina z nich prejavila schopnosť pracovať na svojom pokroku vo vzdelávaní. **Na nevyhovujúcej úrovni** (len 18,3%, čo je najmenej zo všetkých sledovaných subindikátorov) **bol rozvoj schopnosti žiakov hodnotiť seba alebo iných**, čo je zistenie hodné zvýšenej pozornosti. V malej miere bola žiakom poskytnutá príležitosť na reflexiu vlastného pokroku a posúdenie výkonov spolužiakov, nedostatočné boli podnety na rozpoznanie svojich silných a slabých stránok učenia. Táto skutočnosť korešponduje aj s výsledkami zistení z posúdenia poznávacích kompetencií.

Kompetencie k celoživotnému učeniu sa boli rozvíjané na priemernej úrovni (58,1 %) a pozitívne ovplyvnené motiváciou žiakov učiť sa. Zlepšenie si vyžaduje zavedenie pravidelného sebahodnotenia a rovesníckeho hodnotenia (napr. peer review), podpora autonómneho učenia žiakov – plánovanie, stanovovanie cieľov, sebaregulácia, ako aj vytváranie príležitostí na reflexiu vlastného učenia – čo som sa naučil, čo mi pomohlo, čo môžem zlepšiť, sledovanie pokroku a poskytovanie spätnej väzby.

Najslabšou stránkou výchovno-vzdelávacieho procesu **bol rozvoj občianskych kompetencií (45,6 %) (Graf 3)**, ktoré boli len o 0,6 % nad málo vyhovujúcou úrovňou. Pozitívnu stránkou bola pokojná a rešpektujúca klíma na vyučovaní. Žiaci sa zapájali do výchovno-vzdelávacieho procesu, navzájom sa podporovali a akceptovali. Avšak na nevyhovujúcej úrovni (25,7 %) bol posúdený rozvoj občianskych kompetencií vo VO Matematika a práca s informáciami. Pri rozvoji tejto kompetencie sa odzrkadlil vplyv nadobúdania faktických poznatkov v neprospech rozvoja samostatného myslenia a rozvíjania hodnotiacich úsudkov. **Nedostatky** boli identifikované i v pomerne nízkej frekvencii ako príležitostí vyjadriť svoju mienku a postoj (na 57,1 % VH), tak aj možností posudzovať názory a postoje spolužiakov (44,2 %). Ak žiakom bola poskytnutá táto možnosť, vedeli vyjadriť svoj názor, často im však chýbala hlbšia argumentácia a obhajoba stanoviska alebo absentovala aj schopnosť posúdiť stanoviská iných. Na niektorých hodinách občianskej náuky (OBN), dejepisu (DEJ), GEG a BIO mali žiaci možnosť vyjadriť svoje názory na aktuálne spoločenské témy (napr. vojna, mier, korupcia, životné prostredie). Podľa názorov 89,3 % žiakov im v škole umožňovali diskutovať, čo sa prejavilo v diskusiách kultivovanou komunikáciou, torelanciou a rešpektovaním názorov iných.

Občianske kompetencie žiaci preukázali len na priemernej úrovni s najnižším hodnotením (45,6 %). Prejavený potenciál a schopnosť vyjadriť na vyučovaní vlastný názor učiteľa nepodporovali v požadovanej miere. Žiaci zväčša svoje názory alebo postoje vyjadrili bez dôrazu na ich obhájenie s využitím vhodnej a relevantnej podpornej argumentácie z rôznych zdrojov. **Zlepšenie si vyžaduje** podpora aktívneho občianstva žiakov, rozvoj schopnosti vyjadriť svoj názor a argumentačne ho podporiť.

Na rozvoj sociálnych kompetencií (72,9 %), ktoré dosiahli druhú najvyššiu úroveň, vplývala hlavne schopnosť žiakov správať sa k sebe empaticky, s určitou dávkou tolerancie a asertivity. Na vyučovaní bola pozorovaná priaznivá atmosféra, žiaci rešpektovali nastavené pravidlá ako pri samostatnej práci, tak aj pri práci v tíme, čím sa vytvárali sociálne väzby. Avšak len na 57,1 % hodín bolo zaznamenané kooperatívne vyučovanie alebo skupinová práca. Na nej žiaci dokázali vzájomne spolupracovať, prijať rozdelenie úloh a pozícií v skupine, preberali zodpovednosť za tímovú prácu. **Nevyhovujúcu úroveň (len 25 %) dosiahol rozvoj tímovej práce na predmetoch VO Matematika a práca s informáciami a málo vyhovujúca úroveň bola identifikovaná vo VO Človek a príroda (32,3 %).** **Nedostatkom** bolo neposkytnutie príležitostí na prezentovanie informácií zo spoločných zistení, vzájomné posúdenie zistení a ich podloženie argumentmi, ako aj neumožnenie vyjadriť sa k výsledkom tímovej práce.

Rozvoj sociálnych kompetencií bol pozitívne ovplyvnený efektívnou a ústretovou komunikáciou medzi aktérmi vzdelávania (72,9 %), ale oslabovalo ich nedostatočné poskytnutie priestoru na vzájomnú kooperáciu a rozvoj prezentačných zručností žiakov so zdôvodnením výsledkov tímovej práce. **Zlepšenie si vyžaduje** ako podpora vzájomnej kooperácie pri práci v tíme rozvíjaním zručnosti spolupodieľať sa na dosiahnutí spoločného cieľa, tak aj rozvíjanie prezentačných a argumentačných schopností žiakov. Na podporu rozvoja sociálnej a emocionálnej inteligencie je potrebné rozvíjať rovesnícke učenie, kooperáciu a seberaflexiu.

2.1.2 Vyučovanie učiteľom

Učitelia vytvárali bezpečné a podnetné prostredie a podporovali motiváciu žiakov zadávaním cieľov vyučovania (na necelých 70 % VH), ktoré však neboli vždy zamerané na zmenu výkonu žiakov a ich plnenie bolo overované niektorou z foriem hodnotenia a klasifikácie. Formatívne hodnotenie bolo zastúpené len na 22,4 % hodín. Využívanie efektívnych stratégií vyučovania bolo pozitívne ovplyvnené pozorovanou motiváciou žiakov a zadávaním úloh zameraných na aplikáciu vedomostí, avšak **negatívne** na ňu vplýval **slabý rozvoj ich tvorivého potenciálu (29 %)**. **Zlepšenie si vyžaduje** aj zmysluplné zapájanie žiakov do využívania IKT. Z pozorovaní VH vyplynulo aj to, že na rozvoj argumentačných schopností alebo aj

na záverečnú fázu hodiny si vyučujúci nevyčlenili dostatok času a VH tak zostávala bez spätnej väzby. Nedostatkom bolo i využívanie niektorých z foriem hodnotenia len na tretine (35,7 %) VH, pričom formatívne hodnotenie, ktoré poskytuje žiakom formou spätnej väzby informáciu o tom, čo sa im podarilo, na čo je potrebné sa zamerať v budúcnosti a ako treba konkrétne postupovať, učitelia využili len na 22,4 % VH.

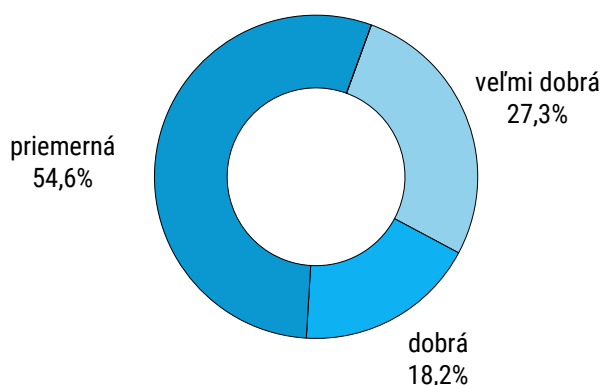
Tabuľka 3 Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín

Pozitívne zistenia
• podpora a rozvoj efektívnej a vzájomne sa akceptujúcej komunikácie.
Oblasti vyžadujúce zlepšenie
• rozvíjanie vyšších myšlienkových procesov zadávaním úloh na rozvíjanie samostatnej analýzy problému, samostatného uvažovania, ale hlavne hodnotenia a tvorivosti; • rozvíjanie kritického myslenia a práce s chybou; • rozvíjanie schopnosti vyjadriť svoj názor a argumentačne relevantne ho obhájiť; • podpora diskusie pri získavaní a prezentovaní poznatkov; • podpora vzájomnej kooperácie s dôrazom na prezentovanie výsledkov spoločnej práce; • využívanie IKT učiteľmi a žiakmi podporujúce rozvoj digitálnych zručností; • vyhodnocovanie dosiahnutých cieľov VH s využitím (seba)hodnotenia.

2.2 RIADENIE ŠKOLY

Pri posudzovaní úrovne riadenia škôl (**Graf 7**) dosiahli 3 školy veľmi dobrú úroveň⁴, 2 úroveň dobrú⁵ a necelá polovica GYM (6) priemernú úroveň⁶.

Graf 7 Riadenie školy – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach (vrátane hodnotenia ŠKVP)

Celková úroveň riadenie škôl (Graf 8) dosiahla dobrú úroveň (77,6 %).

Najsilnejšou stránkou v riadení škôl bolo vypracovanie ŠKVP na dobrej úrovni (89,3 %), a to najmä v oblasti vypracovania UO. Dobrú úroveň dosiahlo poskytovanie služieb školami (76,5 %). Pedagogické riadenie (73,7 %), klíma a kultúry školy (72,1 %) a vnútorný systém kontroly a hodnotenia (71 %) boli hodnotené na priemernej úrovni. Ani jeden z ukazovateľov nedosiahol veľmi dobrú úroveň. Na hodnotení klímy a kultúry škôl sa odrazilo pozitívne hodnotenie klímy školy PZ väčšiny škôl (8). Negatívne bolo

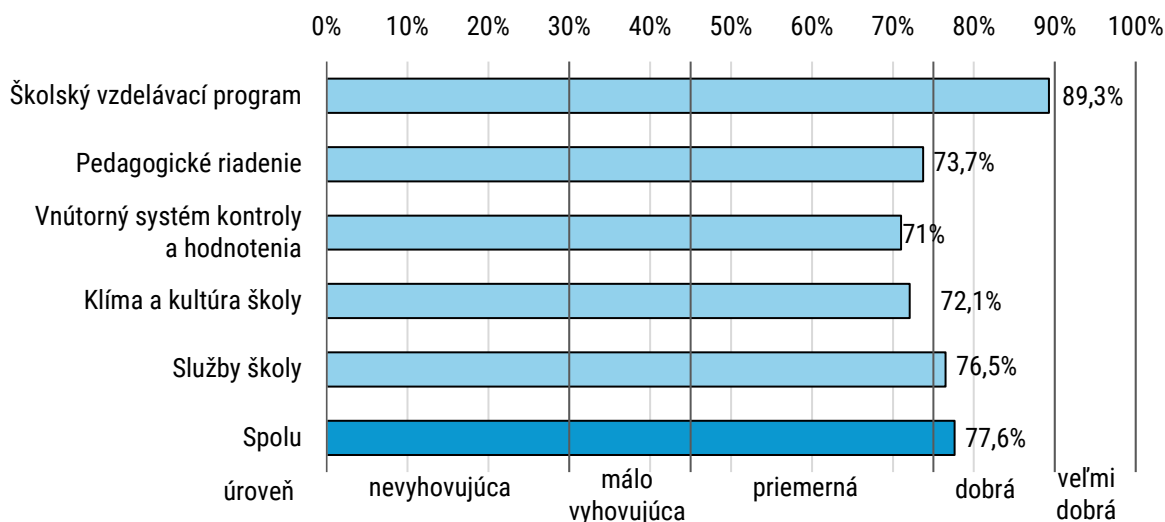
⁴ Gymnázium, Ladislava Sáru 1, Bratislava-Karlova Ves; Gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Jána Bottu 31, Trnava; Gymnázium Viliama Paulinyho Tótha, Malá hora 3, Martin

⁵ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad; Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina

⁶ Súkromné gymnázium Banskobystrické, Ružová ulica 15574/15B, Banská Bystrica; Gymnázium, Lorencova 46, Krompachy; Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo; Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné; Gymnázium Zoltána Kodálya s vyučovacím jazykom maďarským - Kodály Zoltán Gimnázium, Štvrť SNP 1004/34, Galanta; Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorská 24, Levoča

hodnotenie tejto oblasti ovplyvnené slabou podporou wellbeingu žiakov a pedagógov. **Riadenie škôl oslaboval málo efektívny vnútorný systém kontroly a hodnotenia (71 %).**

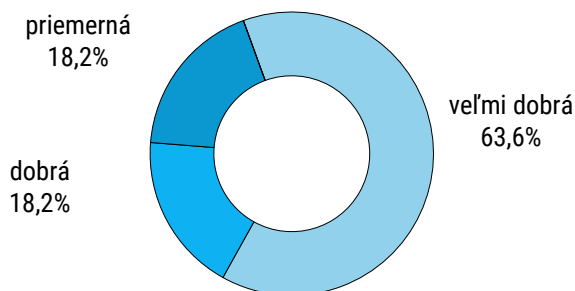
Graf 8 Riadenie školy

2.2.1 Školský vzdelávací program

Vypracovanie a uplatňovanie školských vzdelávacích programov (ŠkVP), podľa ktorých sa v sledovaných GYM uskutočňovala výchova a vzdelávanie, bolo **na dobrej úrovni (89,3 %)**. Viac ako polovica GYM (7) mala vypracovaný ŠkVP na veľmi dobrej úrovni (63,6 %) ⁷, 2 na úrovni dobrej (18,2 %) ⁸ a 2 na priemernej úrovni (18,2 %) ⁹ (**Graf 9**).

Graf 9 Školský vzdelávací program – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach

Školské vzdelávacie programy (Graf 10) umožňovali školám uskutočňovať výchovu a vzdelávanie v súlade s ustanoveniami školského zákona **na dobrej úrovni (85,2 %)**. V 1 GYM ¹⁰ sa bilingválne štúdium uskutočňovalo ako medzinárodný program ¹¹. Víziou škôl bolo pripraviť žiakov na vysokoškolské štúdium tak, aby sa uplatnili doma aj v zahraničí, vychovať z nich iniciatívnych a adaptabilných ľudí so zodpovedným prístupom k životu, s dôrazom na rozvoj komunikačných, digitálnych a prezentačných

⁷ Gymnázium, Ladislava Sáru 1, Bratislava-Karlova Ves; Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné; Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad; Gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Jána Bottu 31, Trnava; Gymnázium Zoltána Kodálya s vyučovacím jazykom maďarským - Kodály Zoltán Gimnázium, Štvrť SNP 1004/34, Galanta; Gymnázium Viliama Paulinyho Tótha, Malá hora 3, Martin; Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina

⁸ Gymnázium, Lorencova 46, Krompachy; Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorská 24, Levoča

⁹ Súkromné gymnázium Banskobystrické, Ružová ulica 15574/15B, Banská Bystrica; Gymnázium - Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo

¹⁰ Gymnázium, Ladislava Sáru 1, Bratislava

¹¹ na základe Protokolu o zriaďovaní a o činnosti bilingválnych sekcií na gymnáziách v Slovenskej republike

zručností a i. **Positívom** vypracovaných ŠkVP bolo stanovenie cieľov a poslania výchovy a vzdelávania, ktoré zodpovedali reálnym podmienkam a koncepcným zámerom rozvoja škôl. V 1 GYM¹² ŠkVP nenaplnil význam strategického dokumentu školy, bolo v ňom zistených **viacero nedostatkov**, ktoré sa týkali neakceptovania zmien v inovovanom Štátnom vzdelávacom programe pre gymnáziá (ŠVP) so štvorročným a päťročným VP uvedené v dodatku č. 4 (zrušenie niektorých častí a aktualizácia textov), nad rámec zákona uvedeného personálneho zabezpečenia, podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, neaktuálnych údajov týkajúcich sa neposkytovaného 8-ročného VP, absencie spôsobu realizácie prierezových tém a Národného štandardu finančnej gramotnosti (NŠFG) a nekomplexného vypracovania hodnotenia žiakov, čo znižovalo úroveň spracovania a výpovednú hodnotu ŠkVP.

Učebné plány (UP) vypracované **na dobrej úrovni** (86,7 %) zväčša akceptovali rámcové učebné plány (RUP) pre jednotlivé VP a umožňovali realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi stanovenými školským zákonom a príslušnými ŠVP. **Nedostatky sa týkali** absencie vlastných poznámok k UP pre triedy s VJS a ich nevypracovania podľa reálnych podmienok školy pre triedy s VJM¹³; prekročenia maximálneho počtu vyučovacích hodín za týždeň; prekročenia maximálnej hodinovej dotácie spolu s nepovinnými predmetmi za celé štúdium a nezariadenia vyučovacích predmetov do VO¹⁴. Tiež neboli rešpektované poznámky k príslušným RUP vytváraním skupín s počtom žiakov vyšším ako 15 na vyučovaní INF a s počtom žiakov vyšším ako 20 na NAB, ako aj spájaním žiakov rôznych ročníkov na vyučovanie povinne voliteľných predmetov¹⁵; prekročený bol stanovený počet žiakov v skupinách na vyučovaní etickej výchovy (ETV) a NAB¹⁶; prekročený bol aj stanovený najvyšší počet žiakov na TSV¹⁷; spájani boli žiaci rôznych ročníkov na vyučovanie niektorých vyučovacích predmetov¹⁸. Uvedené nedostatky týkajúce sa neakceptovania poznámok k RUP sa odrazili aj na organizácii vyučovania.

Disponibilné hodiny (DH) školy využívali na zavedenie nových predmetov s cieľom rozvoja kľúčových kompetencií (napr. finančná gramotnosť), prípravu na maturitnú skúšku (napr. cvičenia zo SJL alebo MAT, konverzácia v ANJ a i.) alebo vysokoškolské štúdium (ekonomika, tvorba projektov a prezentačné zručnosti a i.). Podporovaná bola široká škála voliteľných predmetov v závislosti od realizovaného VP. Školy využívali DH aj na svoju profiláciu napr. v oblasti kybernetickej bezpečnosti a virtuálnej grafiky¹⁹. Posilnené boli takmer všetky VO. Vzdelávaciu oblasť **Zdravie a pohyb** mali posilnenú niektoré školy DH napr. zavedením predmetu športová príprava – 19 hodín počas celého štúdia²⁰, tanečná príprava a 1 VH plávania počas celého štúdia²¹.

Učebné osnovy (UO) vypracované na veľmi dobrej úrovni (94,4 %) umožňovali realizovať výchovu a vzdelávanie rozvíjaním kľúčových kompetencií žiakov v súlade s cieľmi stanovenými príslušným ŠVP. Boli rozpracované zväčša v rozsahu obsahového štandardu, pri vyššom počte VH prehľbovali obsah vzdelávania a pre novozavedené predmety školy vypracovali vlastné UO. **Nedostatky** v 1 škole²² súviseli s nevypracovaním UO z vyučovacích predmetov MAT a CHE podľa príslušných vzdelávacích štandardov a v 1 škole²³ s nevypracovaním UO 2 povinne voliteľných predmetov v rozsahu podľa UP, vypracované napriek rozdielnej týždennej časovej dotácii boli pre oba ročníky spoločne.

V rámci úplného stredného všeobecného vzdelávania majú prierezový charakter témy Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, ktoré boli najčastejšie **začlenené do obsahu vyučovacích predmetov**, realizovali sa kombináciou rôznych foriem

¹² Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo

¹³ Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo;

¹⁴ Súkromné gymnázium Banskobystrické, Ružová ulica 15574/15B, Banská Bystrica

¹⁵ Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorňa 24, Levoča

¹⁶ Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné

¹⁷ Gymnázium, Lorencova ulica 26, Krompachy

¹⁸ Gymnázium Viliama Paulinyho Tótha, Malá hora 3, Martin

¹⁹ Súkromné gymnázium Banskobystrické, Ružová ulica 15574/15B, Banská Bystrica

²⁰ Gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Jána Bottu 31, Trnava

²¹ Gymnázium Zoltána Kodálya s vyučovacím jazykom maďarským – Kodály Zoltán Gimnázium, Štvrť SNP 1004/34, Galanta

²² Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo

²³ Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorňa 24, Levoča

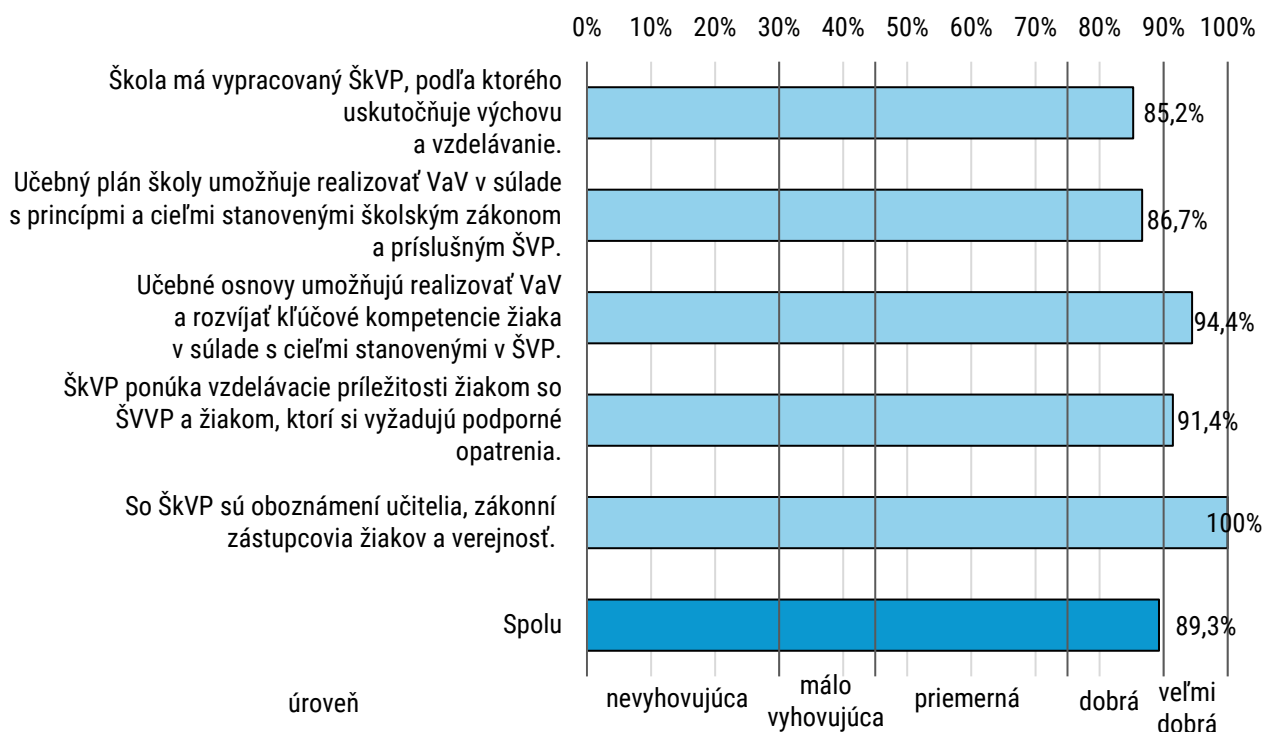
a ojedinele ako samostatný predmet. Ochrana života a zdravia bola realizovaná rôznymi formami a ojedinele ako kurz.

Podmienky výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP²⁴ mali školy vzhľadom na príslušný druh a stupeň zdravotného postihnutia zapracované v ŠkVP na veľmi dobrej úrovni (91,4 %). Vychádzali z aktuálnych legislatívnych úprav a platných pravidiel pre podporné opatrenia (PO) s cieľom plnohodnotne zapojiť žiakov do výchovy a vzdelávania a rozvíjať ich vedomosti, zručnosti a schopnosti. Konkretizované boli osobitosti a podmienky výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP. Deklarované boli personálne a materiálne podmienky, ako aj úprava podmienok edukácie žiakov so ŠVVP prostredníctvom uplatňovania špecifických metód a foriem vzdelávania podľa odporúčaní poradenských zariadení v súlade s princípmi a cieľmi inkluzívneho vzdelávania. V 1 škole²⁵ absentovalo v ŠkVP v podmienkach výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP pojem inkluzívne vzdelávanie z dodatku č. 4 k ŠVP a rozpracovanie na podmienky školy, čo malo negatívny vplyv na objektívnu informovanosť uchádzačov o štúdium. Hoci školy vo svojich ŠkVP ponúkali vzdelávacie príležitosti pre každého žiaka vrátane žiakov so ŠVVP, výsledky hospitačnej činnosti preukázali vytváranie podmienok na inkluzívne vzdelávanie len na 68,7 % VH. **Pozitívom** bolo i **zriadenie ŠPT** vo viac ako polovici (6) škôl.

Školské vzdelávacie programy boli prerokované v orgánoch školskej samosprávy, zverejnené na webových sídlach škôl alebo boli k dispozícii v elektronickej podobe učiteľom, zákonným zástupcom, žiakom, ako aj verejnosti. Úroveň informovanosti o ŠkVP bola veľmi dobrá (100 %).

V rámci posudzovania vypracovaného ŠkVP dosiahla najvyššiu úroveň (100 %) informovanosť aktérov vzdelávania a širokej verejnosti o ŠkVP. Na veľmi dobrej úrovni (94,4 %) mali školy vypracované aj UO, prostredníctvom ktorých sa výchovno-vzdelávací proces realizoval v súlade s princípmi a cieľmi stanovenými školským zákonom a príslušnými ŠVP. Úroveň vypracovania UP znižovalo nevypracovanie vlastných poznámok k UP a neakceptovanie poznámok k RUP. Väčšina sledovaných oblastí vo vypracovaní ŠkVP dosiahla veľmi dobrú úroveň.

Graf 10 Úroveň vypracovania školských vzdelávacích programov

Vypracovanie ŠkVP bolo na dobrej úrovni (89,3 %; Graf 10).

²⁴ 93 žiakov so ŠVVP, 88 so ZZ, 1 s nadaním a 4 vyžadujúci PO

²⁵ Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo

Tabuľka 4 Hlavné zistenia v oblasti ŠkVP

Pozitívne zistenia
• vypracovanie UO umožňujúcich realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania stanovenými školami a ŠVP;• využitie DH na modifikáciu UP širokou ponukou vytvorených vyučovacích predmetov.
Oblasti vyžadujúce zlepšenie
• vypracovanie vlastných poznámok k UP;• akceptovanie poznámok k RUP týkajúcich sa delenia tried na skupiny alebo ich spájania;• rozpracovanie osobitostí výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania na podmienky školy.

2.2.2 Pedagogické riadenie

Väčšina škôl mala vypracovaný aktuálny súbor dokumentov, ktoré zabezpečovali deklarované zámery rozvoja škôl v oblasti výchovy a vzdelávania. Pedagogická a ďalšia dokumentáciu škôl bola vedená v štátnom jazyku na tlačivách podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva. Elektronicky vedené triedne knihy boli na konci školského roka vytlačené v listinnej podobe, podpísané a opatrené odtlačkom pečiatky školy alebo boli autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom vyhotoveným s použitím mandátneho certifikátu. Vnútorne predpisy a všetky zásadné dokumenty boli prerokované v pedagogických radách škôl. Zistené **nedostatky v dokumentácii niektorých škôl sa týkali** nevedenia zápisov učiva z niektorých predmetov v elektronických triednych knihách tried s VJM aj v jazyku príslušnej národnostnej menšiny²⁶; katalógové listy žiakov neobsahovali údaje vyplývajúce zo vzorov schválených ministerstvom školstva a údaje na vysvedčení sa nezhodovali s údajmi o žiakovi uvedenými v príslušnej dokumentácii²⁷. Ďalšia škola²⁸ nevedla katalógové listy žiakov priebežne a niektorým žiakom oslobodeným od vzdelávania v predmete TŠV v plnom rozsahu bolo podľa evidencie v školskom informačnom systéme vydané vysvedčenie alebo výpis hodnotenia vyučovacích predmetov a správania žiaka za prvý polrok s uvedením slova „absolvoval“ namiesto slova „oslobodený“. Príslušná **dokumentácia** súvisiaca s fungovaním škôl a organizáciou vyučovania **bola prerokovaná** v pedagogických radách všetkých škôl.

Vedúci pedagogickí zamestnanci podporovali odborný rast PZ. Plány profesijného rozvoja riaditeľa škôl vydávali po prerokovaní v pedagogickej rade, so súhlasom zástupcov zamestnancov a po schválení zriaďovateľom. Reflektovali zameranie školy a menili sa v súlade s aktuálnymi požiadavkami. Zohľadňovali ako potrebu skvalitnenia výchovno-vzdelávacieho procesu, tak aj profesijné záujmy učiteľov a reagovali na ponuku aktualizáčnych a inovačných vzdelávaní rôznych inštitúcií a organizácií. Ojedinele boli vypracované formálne, čo potvrdil ich rovnaký obsah s minimálnymi rozdielmi. V 1 škole²⁹ však nebola zohľadnená potreba školy zabezpečiť kariérovému poradcovi špecializačné vzdelávanie. Najviacej PZ sa vzdelávalo v oblasti inovácie foriem a metód vo vzdelávaní (218), rozvíjania funkčných gramotností a kritického myslenia (211) a digitálneho spracovania didaktických materiálov (**Tabuľka 5**). Avšak komparácia zistení z pozorovania výchovno-vzdelávacieho procesu školskými inšpektormi preukázala, že absolvované vzdelávania PZ sa do vzdelávania žiakov nepremietli v očakávanej miere, **preto si implementácia poznatkov z absolvovaných vzdelávaní do výchovno-vzdelávacieho procesu vyžaduje zvýšenú pozornosť. Najmenší záujem prejavili PZ o vzdelávanie v oblasti autoevalvácie**, čo ovplyvnilo zavedenie autoevalvačných procesov v školách.

²⁶ Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo

²⁷ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

²⁸ Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorská 24, Levoča

²⁹ Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné

Tabuľka 5 Prehľad o obsahovom zameraní absolvovaných vzdelávaní PZ a OZ za ostatné dva roky

Zameranie vzdelávania	Počet PZ	Počet OZ
inovácie foriem a metód vo vzdelávaní	218	1
rozvíjanie funkčných gramotností a kritického myslenia	211	2
digitálne spracovanie didaktických materiálov a ich využitie	161	0
transverzálne zručnosti	103	1
sociálnopatologické javy (šikanovanie, extrémizmus...)	80	2
inklúzia	50	5
využívanie autoevalvačných procesov na rozvíjanie kvality školy	22	1
rôzne iné	59	0
Spolu absolvovaných vzdelávaní	904	12

Požadované **funkčné vzdelávanie riaditeľov škôl** absolvovali, väčšina sa zamerala aj na svoj odborný a manažérsky rozvoj. Záujem o rozvoj škôl a prehľad o silných a slabých stránkach škôl preukázali v riadených rozhovoroch.

Pozitívnym zistením bolo, že pri dosahovaní jednotného postupu školy v oblasti riadenia výchovy a vzdelávania **riaditelia všetkých škôl využívali činnosť predmetových komisií (PK)**, hoci ich zriadenie sa nevyžaduje. Zväčša sa ako poradné orgány riaditeľa školy podieľali na návrhoch na zlepšenie edukácie, v niektorých školách podávali návrhy na využitie DH alebo doplnenie materiálno-technického vybavenia a pod. **Činnosť väčšiny PK** bola systematická a plánovaná, členovia PK pracovali podľa vypracovaných plánov, ktoré reflektovali analýzy z predchádzajúceho školského roka. Zápisnice zo zasadnutí PK dokumentovali konkrétne aktivity (súťaže, exkurzie a i.). Tiež bola zaznamenaná podpora žiakom formou konzultácií alebo doučovania. Členovia PK sa upriamili na kvalitu výučby, analyzovali vzdelávacie výsledky žiakov, napr. pri vyhodnocovaní vstupných testov, celoslovenských testovaní, diagnostikovali vedomosti prostredníctvom rôznych písomných prác alebo testov. V niektorých školách navrhovali opatrenia na zlepšenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov, ale ich účinnosť nie vždy overovali. **Nedostatk**om bolo formálne zaznamenávanie aktivít a práce, často bez reálneho vplyvu na vzdelávacie výsledky žiakov. Členovia PK formálne spolupracovali pri svojom profesijnom rozvoji, vymieňali si skúsenosti a poznatky, ale len ojedinele realizovali vyhodnocované vzájomné hospitácie alebo otvorené hodiny alebo sa podieľali na internom vzdelávaní PZ. **Zlepšenie si vyžaduje** hĺbková analýza čiastkových činností s návrhmi na zlepšenie, odovzdávanie skúseností prostredníctvom vzájomných hospitácií alebo otvorených hodín a pod.

Výkon štátnej správy v prvom stupni a rozhodovací proces riaditeľov škôl sa realizovali v súlade s platnými právnymi predpismi. Rozhodnutia riaditeľov škôl boli evidované v katalógových listoch žiakov. Zistené **nedostatky** sa týkali v 2 školách³⁰ rozhodovania o povolení absolvovať časť štúdia na škole obdobného typu v zahraničí na základe žiadosti zákonných zástupcov žiakov bez uvedenia adresy bydliska v zahraničí, v 1 z nich³¹ i prijatia žiaka prestupom bez úspešného vykonania rozdielovej skúšky a tiež umožnenia žiakovi prestup z inej strednej školy v priebehu 1. ročníka bez výnimočných dôvodov a zároveň nenariadenia vykonať rozdielovú skúšku ako komisionálnu; nevydania rozhodnutia o povolení vykonať komisionálnu skúšku pri prestupe žiaka z inej strednej školy³²; nevydania rozhodnutia riaditeľom školy o povolení vykonať komisionálnu skúšku a vydania rozhodnutia nad rámec zákona pri prestupe žiaka

³⁰ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad; Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné

³¹ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

³² Gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Jána Bottu 31, Trnava

v rámci školy (z triedy s VJM do triedy s VJS)³³. V 1 škole³⁴ vymenovaný prísediaci člen pre komisionálne skúšky nespĺňal kvalifikačné predpoklady pre príslušný ani príbuzný vyučovací predmet.

Prijímacie konanie vrátane organizácie prijímacieho konania, prijímacej skúšky a rozhodovania o prijatí riaditeľa škôl okrem 5 zabezpečili v súlade s platnou legislatívou. **Nedostatky v procese prijímacieho konania** v 3 školách³⁵ súviseli s nezverejnením podmienok prijatia na štúdium v stanovenom termíne; s neurčením počtu žiakov, ktorých možno prijať do tried prvého ročníka³⁶; s predložením návrhu počtu žiakov 1. ročníka pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku zriaďovateľovi pred jeho prerokovaním v pedagogickej rade a v rade školy a s určením počtu žiakov, ktorých možno prijať do tried 1. ročníka, bez prerokovania v PR a bez vyjadrenia rady školy³⁷; s neurčením jednotných kritérií na úspešné vykonanie prijímacej skúšky a ostatných podmienok prijatia na štúdium pre termíny prijímacieho konania – so zvýhodnením uchádzačov o štúdium, ktorí si podali prihlášku na vzdelávanie na obidva odbory vzdelávania; s nestanovením minimálnej hranice pre úspešné vykonanie prijímacej skúšky a neinformovaním o prednosti prijatia uchádzačov so zmenenou pracovnou schopnosťou pred uchádzačmi, ktorí dosiahli rovnaký výsledok prijímacieho konania³⁸; so zaradením uchádzača so ZZ do prijímacieho konania bez vyjadrenia lekára so špecializáciou všeobecné lekárstvo o zdravotnej spôsobilosti študovať zvolený odbor vzdelávania³⁹ a tiež s neuvedením informácie o úspešnom alebo neúspešnom vykonaní prijímacej skúšky uchádzačom a nenaplnený počet miest pre žiakov, ktorých možno prijať do triedy 1. ročníka príslušného odboru vzdelávania⁴⁰; s neprerokovaním konania PS v ďalšom termíne v pedagogickej rade⁴¹. V 1 z týchto škôl (súkromnej) bolo zistených v prijímacom konaní viacero (6) porušení zákona 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Na základe vykonanej kontroly možno konštatovať, že **vedúci PZ škôl mali vo väčšine škôl vytvorený stabilný systém riadenia**. Aktívne sa podieľali na riadení procesov na úrovni školy a podporovali profesijný rozvoj PZ v súlade s koncepcnými zámermi rozvoja škôl. V tomto procese efektívne využívali aj činnosť zriadených PK. **Riadenie škôl bolo oslabené** menej výraznou vzájomnou výmenou skúseností pedagógov, nedôsledným vedením pedagogickej a ďalšej dokumentácie, ale hlavne **nedodržiavaním právnych predpisov pri rozhodovaní vo veciach podľa príslušného právneho predpisu**. Kumulované nedostatky (najmä v 2 školách) sa vyskytli aj v prijímacom konaní.

Pedagogické riadenie bolo na priemernej úrovni (73,7%; Graf 8).

Tabuľka 6 Hlavné zistenia v oblasti pedagogického riadenia

Pozitívne zistenia
• podpora profesijného rastu pedagógov;• ustanovenie PK a využívanie ich odbornej pomoci pri výchovno-vzdelávacom procese.
Oblasti vyžadujúce zlepšenie
• vzájomná výmena poznatkov zo vzdelávaní;• uplatňovanie poznatkov zo vzdelávaní v procese výchovy a vzdelávania;

³³ Gymnázium - Gymnázium, Adyho 7, Štúrovo

³⁴ Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorská 24, Levoča

³⁵ Gymnázium, Ladislava Sáru 1, Bratislava; Gymnázium – Gymnázium, Adyho 7, Štúrovo; Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

³⁶ Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorská 24, Levoča; Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné

³⁷ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

³⁸ Súkromné gymnázium Banskobystrické, Ružová ulica 15574/15B, Banská Bystrica

³⁹ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

⁴⁰ Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorská 24, Levoča; Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

⁴¹ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

- prijímanie opatrení na zlepšenie stavu a úrovne výchovy a vzdelávania;
- uvádzanie korektných údajov pri vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácie;
- dodržanie podmienok konania komisionálnych skúšok pri prestupe žiaka;
- vydávanie rozhodnutí v súlade s právnymi predpismi;
- dodržanie podmienok prijímacieho konania v súlade s právnymi predpismi.

2.2.3 Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia

Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia dosiahol priemernú úroveň (71 %). Riaditelia škôl vykonávali kontrolnú činnosť v súlade s vypracovanými systémami hodnotenia žiakov a PZ, ktoré boli súčasťou ŠkVP. Kontrolná činnosť bola vykonávaná v súlade so stanovanými plánmi, harmonogramami, špecifikovanými oblasťami, použitými formami a prostriedkami kontroly. Avšak absencia analýzy zistení neumožnila upriamiť pozornosť na oblasti vyžadujúce si zlepšenie a pri monitorovaní splnených úloh často chýbali jednoznačne formulované nedostatky a prijímané opatrenia na ich odstránenie, ako aj kontrola ich plnenia.

Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia žiakov bol zakotvený v ŠkVP a jeho súčasťou boli konkrétne spôsoby, formy, postupy a kritériá hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov, ktoré boli rozpracované v UO jednotlivých predmetov. S kritériami hodnotenia vypracovanými PK a prerokovanými v pedagogických radách boli žiaci oboznámení. Zákonní zástupcovia žiakov mali možnosť pravidelne sledovať výchovno-vzdelávacie výsledky svojich detí prostredníctvom elektronickej žiackej knižky, na triednych aktívoch alebo účasťou na osobných konzultáciách. V prípade mimoriadneho zhoršenia prospechu alebo správania boli zákonní zástupcovia preukázateľným spôsobom informovaní – elektronicky, písomne alebo osobne. V prípade potreby boli prijímané opatrenia na elimináciu neúspechu žiakov. Pomerne častá a rýchla intervencia umožňovala zachytiť problémy žiakov v prospechu a v správaní. Ojedinele možno pozitívne hodnotiť aj zavedený systém monitorovania výsledkov žiakov v jednotlivých ročníkoch a ich porovnávanie s výsledkami zo základnej školy, čo umožňovalo cielenejšiu pedagogickú intervenciu. **Negatívnym zistením** v 1 škole⁴² bolo len uvedenie všeobecných informácií v ŠkVP o systéme hodnotenia žiakov s odkazom na legislatívu, avšak škola nemala vypracovaný vlastný systém hodnotenia žiakov, čo znižovalo transparentnosť a jednotnosť hodnotenia a zároveň v niektorých predmetoch neboli písomné práce zadávané v súlade s UO (MAT). Všetky dokumenty týkajúce sa hodnotenia žiakov mali školy zverejnené na svojich webových sídlach, čím bola zabezpečená transparentnosť a dostupnosť informácií pre všetkých zainteresovaných. Vedúci PZ monitorovali a vyhodnocovali stav výchovno-vzdelávacieho procesu a prijímali opatrenia na jeho zlepšenie.

Hodnotenie PZ obsahovalo jasne definované ciele, kritériá, plán, metódy a nástroje hodnotenia, s ktorými boli PZ oboznámení. Kritériá boli zväčša prehľadné a komplexné, zamerané na kvalitu vyučovania, plnenie úloh, využívanie moderných metód, mimoškolskú činnosť, spoluprácu s rodičmi a partnermi školy, prípravu žiakov na súťaže, v niektorých školách zahŕňali aj sebahodnotenie a pracovné vízie učiteľov, čo podporovalo ich profesijný rozvoj. **Nedostatkom** v 1 škole⁴³ pri formálne dodržanom systéme hodnotenia PZ bola nekonkrétnosť hodnotenia, ktorá spočívala v rovnakom hodnotení PZ, čo znižovalo diferenciaciu výkonov. **Zlepšenia si vyžaduje vedením škôl vykonávaná hospitačná činnosť** zameraná na všetky oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu, implementáciu poznatkov zo vzdelávania do procesu edukácie, analyzovanie výsledkov hospitačnej činnosti, prijímanie opatrení na zlepšenie a následná kontrola odstránenia nedostatkov tak, aby mala vplyv na rozvoj kvality činnosti PZ.

Autoevalváciu považovali všetci riaditelia kontrolovaných subjektov za užitočný a pozitívne vplyvajúci nástroj na zvyšovanie kvality realizovaných procesov v škole. Nestotožnili sa s tvrdením o ďalšej zbytočnej byrokratickej záťaži bez významného vplyvu na kvalitu školy, čo vyplynulo z ich odpovedí ako v informačnom dotazníku, tak aj z riadených rozhovorov. I napriek tomu však väčšina škôl (8) systematické sebahodnotiace procesy nerealizovala. Niektoré školy síce mali sformulované ciele alebo aj kritériá a indikátory kvality školy, ale iba po formálnej stránke. Nemali vypracovaný časový plán, stratégiu

⁴² Gymnázium – Gymnázium, Adyho 7, Štúrovo

⁴³ Gymnázium Zoltána Kodályja s vyučovacím jazykom maďarským – Kodály Zoltán Gimnázium, Štvrť SNP 1004/34, Galanta

sebahodnotenia a stanovené nástroje merania kvality školy. Podľa vyjadrení riaditeľov kontrolovaných subjektov najväčšiu podporu pri nastavení autoevalvačných procesov mohli získať od zriaďovateľa (5), Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (3), iných organizácií (2) alebo ministerstva školstva (1). **Positívnym príkladom** môže byť škola⁴⁴, ktorá v minulom školskom roku realizovala sebahodnotiace procesy ako systematickú plánovanú činnosť a na základe SWOT analýzy identifikovala oblasti, v ktorých pociťovala potrebu zlepšenia sa. Na základe týchto zistení sa škola zamerala na skvalitnenie práce v oblasti pedagogického riadenia a rozvoja školy, ale aj v oblasti výchovy a vzdelávania žiakov. Škola mala vypracovaný plán sebahodnotenia so stanoveným časovým harmonogramom jednotlivých krokov s cieľom zlepšiť kvalitu školy. Na zisťovanie stavu boli využívané dotazníky zadávané PZ, žiakom a ich zákonným zástupcom a na základe ich analýzy vedúci PZ prijímali opatrenia na zlepšenie súčasného stavu a vypracovali stratégiu zameranú na podporu pedagógov a žiakov. V strategickom pláne na zlepšenie stavu mala škola stanovené konkrétne merateľné ciele.

Nastavený **vnútorný systém kontroly** PZ a žiakov vedúci pedagogickí zamestnanci kontrolou plánovaných oblastí riadenia a vzdelávania **zväčša dodržiavali, oslabený bol formálne vykonávanou hospitačnou činnosťou** bez prijímania adekvátnych opatrení na základe zisteného stavu a kontroly. Väčšina škôl **autoevalváciu** ako kľúčový prvok rozvoja kvality vzdelávania a efektívnosti fungovania školy nerealizovala alebo bola realizovaná len formálne, bez konkrétnej vízie, kritérií a indikátorov kvalitnej školy a so všeobecne navrhovanými opatreniami.

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia bol na priemernej úrovni (71,0 %; Graf 8).

Tabuľka 7 Hlavné zistenia v oblasti vnútorného systému kontroly a hodnotenia

Pozitívne zistenia
• nastavenie kritérií hodnotenia a klasifikácie žiakov; • realizovanie hodnotenia PZ na základe cieľov, kritérií, plánu, metód a nástrojov hodnotenia.
Oblasti vyžadujúce zlepšenie
• realizovanie klasifikácie a hodnotenia žiakov s využitím formatívneho hodnotenia; • uskutočňovanie vyváženej kontrolnej činnosti zameranej na všetky oblasti výchovno-vzdelávacej činnosti školy; • analyzovanie zistení z hospitačnej činnosti a prijímanie adekvátnych opatrení na zlepšenie výchovno-vzdelávacieho procesu a ich vyhodnocovanie; • realizovanie autoevalvácie ako nástroja zvyšovania kvality školy.

2.2.4 Klíma a kultúra školy

Dotazník zisťujúci **klímu školy** vyplnilo 248 PZ pôsobiacich v školách viacej ako pol roka. Väčšina škôl (9) vykazovala klímu školy ako otvorenú, čo je znakom vzájomnej dôvery v učiteľskom zbore, súdržnosti kolektívu, angažovanosti učiteľov, demokratického, pevného a stabilného štýlu riadenia školy. Výrazne lepší výsledok ako pásmo bežných hodnôt dosiahli 4 školy v 4 oblastiach a 4 školy v 1 oblasti. Ostatné oblasti zväčša spadali do pásma bežných hodnôt. V 2 školách⁴⁵ bola identifikovaná uzavretá klíma, charakteristická nedôverou medzi učiteľmi a ich slabou angažovanosťou, formalizmom v riadení školy, odstupom riaditeľa školy, nejasným smerovaním školy. Výrazne horší výsledok ako pásmo bežných hodnôt dosiahli identifikátory klímy v oboch školách v 4 oblastiach. Zaujímavým zistením je fakt, že z posudzovaných oblastí v 4 školách výrazne horší výsledok (mimo pásma bežných hodnôt) dosiahlo angažované správanie učiteľov, čo je len čiastočne v súlade so zisťovaním wellbeingu v školách. V nadväznosti na dotazník zameraný na klímu školy bol dotazníkovou metódou zisťovaný aj **wellbeing PZ**. Otázky týkajúce sa práce pre školu hodnotilo pozitívne 91,7 % PZ, pričom 97,6 % z nich pociťovalo spoluzodpovednosť za činnosť školy, práca ich bavila (93,1 %), školu by odporučili ako dobré pracovné

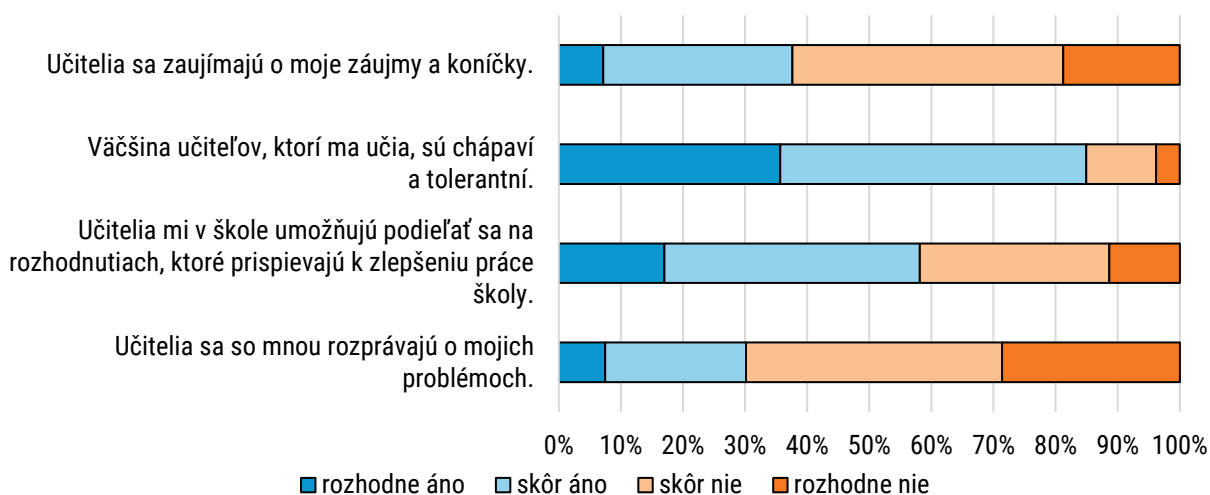
⁴⁴ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

⁴⁵ Gymnázium Zoltána Kodályja s vyučovacím jazykom maďarským - Kodály Zoltán Gimnázium, Štvrt SNP 1004/34, Galanta; Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina

miesto (91,5 %) a výhody učiteľského povolania u 84,7 % respondentov prevládali nad nevýhodami, z čoho vyplýva, že **PZ prejavujú profesijnú spokojnosť a spokojnosť s vlastnou školou**. Ešte vyššie pozitívne hodnotenou oblasťou (Ø 98,7 %) bola oblasť viery vo vlastné profesijné schopnosti, v ktorej skoro všetci učitelia (99,6 %) tvrdili, že sa im darí zaujať žiakov na vyučovaní a poskytujú im alternatívne vysvetlenie učiva, ak niečomu nerozumejú. Zároveň sa im darí dosiahnuť dodržiavanie pravidiel správania v triede (98 %) a motivujú (97,6 %) žiakov k rozvíjaniu ich vlastného potenciálu, preto možno konštatovať, že **PZ pociťujú sebadôveru vo vlastné pedagogické schopnosti. Zvýšenú pozornosť si však vyžaduje práve oblasť zameraná na stav pohody, šťastia a zdravia**, ktorá mala najhoršie hodnotenie (Ø 47,6 %). Z nej vyplynulo, že viac ako polovica opýtaných (54,4 %) pociťovala stres zo zodpovednosti za vzdelávacie výsledky žiakov a 50,8 % za riešenie výchovných problémov žiakov. Zároveň 51,6 % učiteľov pociťovalo nadmernú záťaž z rozsahu pracovných povinností a tretina (33,5 %) uvidela, že práca negatívne ovplyvňuje ich zdravie. Tzn., že **PZ vynakladajú značné úsilie na zvládnutie vzniknutých záťažových situácií vyplývajúcich z ich profesie**.

Školskí inšpektori na výchovno-vzdelávacom procese síce pozorovali priaznivú atmosféru (96,6 % hodín), ktorá poskytovala žiakom pocit bezpečia a istoty, ale výsledky dotazníka zameraného na vzájomné vzťahy (**Graf 11**) zadané 1 234 žiakom 2. – 4. ročníka 4-a 5-ročného štúdia a kvinty – oktávy 8-ročného štúdia toto zistenie nepotvrdili. Za pozitívne žiaci považovali vzťahy v kolektíve. Podporu spolužiakov pociťovalo pomerne vysoké percento respondentov. Až 91,2 % tvrdilo, že spolužiaci ich prijali takých, akí sú. Len o niečo menej (87,4 %) žiakov so spolužiakmi trávilo voľný čas a to isté percento sa vyjadrilo, že ich trieda je dobrý kolektív, a len o niečo menej (84,9 %) rado chodilo do svojej školy. Z uvedeného vyplýva, že **žiaci vytvárali vzájomné sociálne vzťahy v triede a pociťovali spolupatričnosť k vlastnej škole**. Výsledky dotazníkového prieskumu poukázali ale aj na javy, ktoré mohli vzájomné vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi narúšať. Síce 85 % žiakov považovalo učiteľov za chápaných a tolerantných, avšak viac ako dve tretiny (69,9 %) nepociťovali zo strany učiteľov záujem ako o svoje problémy, tak aj o svoje záujmy a koníčky (62,4 %). Necelej polovici (42 %) opýtaných neumožňovali učitelia podieľať sa na rozhodnutiach, ktoré prispievajú k zlepšeniu práce školy. **Je potrebné budovať pozitívne vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi**.

Graf 11 Vzťahy medzi žiakmi a učiteľmi z pohľadu žiakov

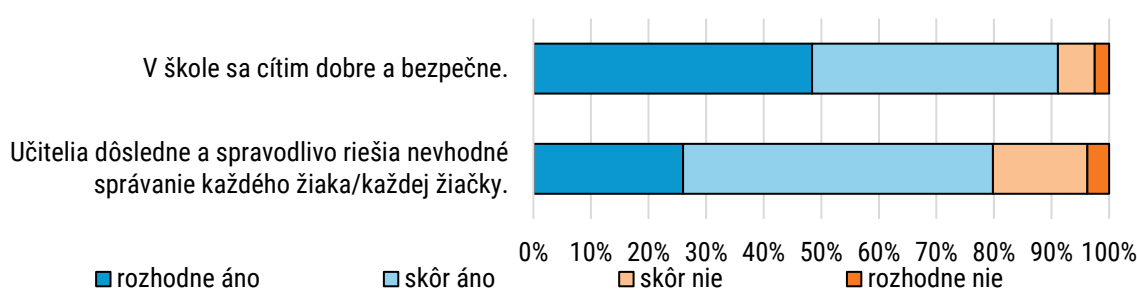
Žiaci nepociťovali sebadôveru v oblasti zvládania problémov, stresu a motivácie k učeniu, až 16 % z nich potvrdilo neprimerané zaobchádzanie zo strany učiteľov. Viac ako tretina (38,2 %) pociťovala na vyučovaní nervozitu, úzkosť alebo stres a o niečo viac ako polovica (53 %) sa často obávala zlých známok. **Zlepšenie si vyžaduje** cieleňá podpora žiakov pri uvedomovaní si svojich silných a slabých stránok s cieľom efektívneho rozvíjania vedomostného potenciálu.

Riaditelia škôl v riadených rozhovoroch hodnotili vzťahy so zákonnými zástupcami ako pozitívne, založené na vzájomnej dôvere. Rodičia prejavovali záujem o vzdelávacie výsledky svojich detí a ochotu

spolupracovať pri riešení ich výchovno-vzdelávacích problémov. Komunikácia bola pravidelná, vecná a obojstranne prospešná. Partnerské vzťahy sa rozvíjali aj prostredníctvom rôznych spoločných školských podujatí za aktívnej účasti rodičov. Školy sa zapájali aj do ERASMUS+ a DoefE⁴⁶ a iných aktivít. Niektoré školy informovali o svojich aktivitách prostredníctvom školských časopisov⁴⁷ alebo dní otvorených dverí.

Na monitorovanie vzťahov v škole nadviazal aj dotazník zameraný na **zistovanie bezpečnosti školského prostredia (Graf 12)**, ktorý vyplnilo 1 239 respondentov tých istých ročníkov. Z neho vyplynulo, že síce 91,1 % žiakov sa v škole cítilo dobre a bezpečne, ale zvyšní žiaci (8,9 %) sa bezpečne necítili, čo predstavuje až 110 žiakov (69 dievčat a 41 chlapcov odpovedalo skôr nie alebo nie). Až 20,2 % žiakov si nemyslelo, že učitelia riešia nevhodné správanie žiakov spravodlivo. Väčšina (89,5 %) uviedla, že počas vyučovania niektorí žiaci vyrušujú a nerešpektujú pokyny učiteľov. Pozitívne ale je, že väčšina žiakov (93,8 %) rada cez prestávky nadväzuje kontakty so spolužiakmi a rada chodí do svojej školy (86,2 %). Žiaci (89,3 %) tiež uviedli, že na vyučovaní môžu vyjadriť svoj názor.

Graf 12 Bezpečnosť školského prostredia

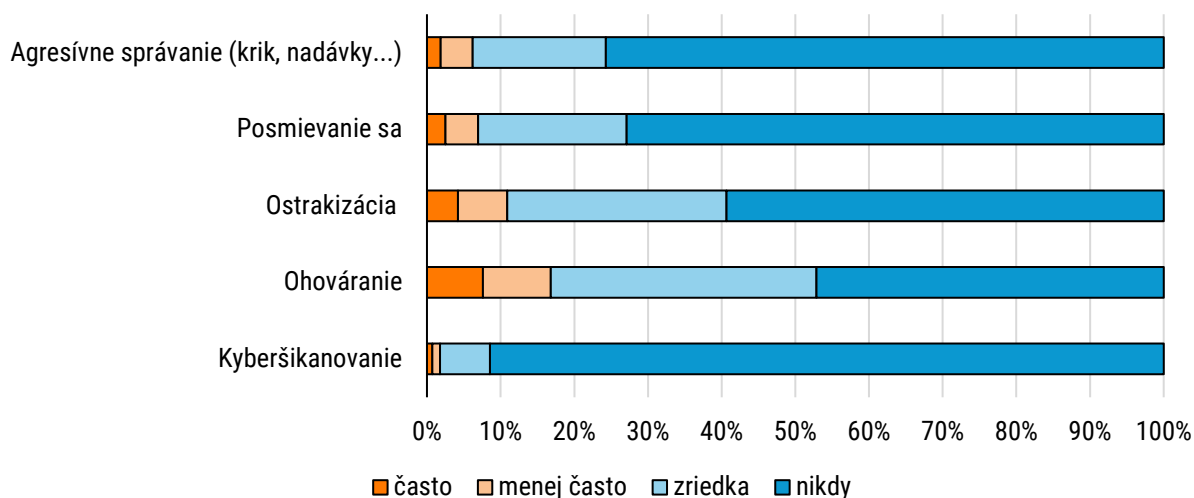

Ďalšie zistenia sa týkajú výskytu **šikanovania** v školách. Niektorú z foriem **šikanovania (Graf 13) zažilo 17,3 % opýtaných** (82,7 % uviedlo, že šikanovaných nebolo). Najčastejšie uvádzali ohováranie (často 7,6 %, menej často 9,2 %, zriedka 36,1 %), ostrakizáciu 40,7 %, agresívne správanie 24,4 % a kyberšikanovanie 8,5 %, ktoré sa prejavovalo šírením nepravdivých informácií (13,1 %), uverejňovaním zosmiešňujúceho obsahu (8,6 %) a pod. Za najfrekvencovanejšie miesto šikanovania označili triedu počas prestávky (7,7 %) alebo počas vyučovania (3,9 %) a priestory školy (3,5 %). Voľné odpovede žiakov zistenia spresňovali a žiaci uvádzali, že šikanovanie sa im dialo mimo školy, na inej škole či v škole v prírode. So šikanovaním sa zdôverovali rodičom (10,4 %), kamarátom (8,5 %), triednym učiteľom a iným PZ alebo OZ 5,7 %. Šikanovaným žiakom pomohlo 23,2 % spolužiakov, ktorí šikanovanie zaznamenali v triede počas prestávky (11,7 %) a počas vyučovania (5 %), počas prestávky na chodbe (4,1 %), v priestoroch školy (3,9 %). K šikanovaniu sa vyjadrovali aj členovia školských parlamentov (ŠkP), z ktorých viac ako polovica (65,1 %) uviedla, že sa nezaoberali problémami spolužiakov, ktoré sa týkali šikanovania. Väčšina členov ŠkP (95,4 %) považovala učiteľov pri prešetrovaní porušenia disciplíny za spravodlivých a také isté percento môže povedať, že ich škola rešpektuje každého žiaka rovnako. **Negatívnym zistením** je aj fakt, že žiaci vymeškali vyučovanie z dôvodu strachu z učiteľa (20,2 %). Zároveň sa o niečo viac ako polovica žiakov (51,2) vyjadrila, že sa v škole neučia správať v situáciách, keby im niekto v triede alebo mimo školy ubližoval (zosmiešňoval, fyzicky napádal ap.). Preto si **táto problematika vyžaduje pozornosť a komplexné riešenie** napr. formou pravidelného monitorovania správania žiakov, vyhodnocovania a prijímania opatrení a následnej kontroly.

⁴⁶ DoefE je rozvojový program pre každého vo veku 14 až 24 rokov.

⁴⁷ Gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Jána Bottu 31, Trnava; Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad, časopisy získali viacero ocenení na celonárodnej úrovni.

Graf 13 Prejavy šikanovania

Školy žiakom so ŠVVP vytvárali podporné a akceptujúce prostredie s pozitívnym vplyvom na ich prispôsobenie sa požiadavkám formálneho vzdelávania. Dokumentácia žiakov so ŠVVP bola vypracovaná kompletne a v súlade s platnými právnymi predpismi. Do individuálnych vzdelávacích programov (IVP) boli implementované aktuálne odporúčania poradenských zariadení, upravené boli požiadavky na výchovu a vzdelávanie žiakov so ŠVVP a poskytnuté i konkrétne odporúčania pre vyučujúcich jednotlivých predmetov. S IVP boli preukázateľne oboznámení žiaci a ich zákonní zástupcovia okrem 1 školy⁴⁸, kde IVP so žiakom prekonzultovaný nebol. Školy evidujúce žiakov vyžadujúcich PO mali v súlade s príslušným platným právnym predpisom na zmiernenie ich vzdelávacích ťažkostí vypracované PO. Najčastejšie sa týkali úpravy cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní. Kompletná dokumentácia žiakov so ZZ a žiakov s PO (diagnostické správy, žiadosti o vyjadrenie na účel poskytnutia PO a poskytnutie PO, vyjadrenia odborných zamestnancov centra poradenstva a prevencie na účel poskytnutia PO, vyjadrenia riaditeľov škôl k poskytnutiu PO, IVP a ich dodatky) vytvárali predpoklady na inkluzívne vzdelávanie žiakov so ŠVVP v súlade s ich špecifickými potrebami. Menej úspešným žiakom vo vzdelávaní školy poskytovali podporu formou individuálneho prístupu rešpektujúceho ich pracovné tempo, čo sa prejavilo na zlepšení ich vzdelávacích výsledkov. **Pre žiakov s odlišným materinským jazykom (OMJ)** GYM zabezpečovali najmä rovesnícky systém podpory a pomoci. Pri ich hodnotení napr. 1 škola⁴⁹ využívala usmernenie a odporúčania metodičky pre slovenský jazyk ako druhý jazyk a tímu Inklucetra a v spolupráci s ním zabezpečovala kurzy slovenského jazyka žiakom z Ukrajiny.

Väčšina škôl na veľmi dobrej úrovni (90,9 %) ovplyvňovala osobnostný rozvoj žiakov a ich sebaopoznanie zapájaním žiakov do školských a mimoškolských aktivít. **Veľmi dobrú úroveň (92,5 %) dosiahlo aj vytváranie podnetného a podporujúceho prostredia** a kultúry poskytovaním priestoru na slobodné myslenie a vyjadrovanie. Avšak celkovú úroveň klímy a kultúry škôl znižovala len na priemernej úrovni (51,1 %) hodnotená **atmosféra bezpečia a dôvery**, čo bolo spôsobené pocitovaným nezaujmom žiakov o ich problémy, ako aj v rôznej miere identifikované niektoré prejavy šikanovania, čo sa odrazilo na celkovom priemernom hodnotení klímy a kultúry školy (72,1 %).

Klíma a kultúra školy boli na priemernej úrovni (72,1 %; Graf 8).

⁴⁸ Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné

⁴⁹ Gymnázium, Ladislava Sáru 1, Bratislava-Karlova Ves

Tabuľka 8 Hlavné zistenia v oblasti klímy a kultúry školy

Pozitívne zistenia
• sociálna blízkosť učiteľov posudzovaná v rámci identifikovanej otvorenej klímy na väčšine škôl;• systematické budovanie partnerských vzťahov škôl s vonkajšími subjektmi.
Oblasti vyžadujúce zlepšenie
• vytváranie bezpečného školského prostredia, podpora wellbeingu žiakov a pedagógov;• monitorovanie a vyhodnocovanie vzdelávacích, osobných, vzťahových... problémov žiakov a zvýšená pozornosť o ich aktivity a záujmy;• prijímanie a vyhodnocovanie opatrení prijatých na podporu vzdelávania žiakov so ŠVVP;• zabezpečenie aktívnej účasti žiakov pri tvorbe IVP.

2.5.5 Služby školy

Školy zabezpečovali PZ a OZ vykonávajúcich špecializované činnosti, ktorí poskytovali služby žiakom, zákonným zástupcom žiakov a PZ. V každej škole bol ustanovený výchovný poradca a vo väčšine subjektov vykonával aj funkciu kariérového poradcu (9). Rovnako boli v každom subjekte ustanovení školskí koordinátori vo výchove a vzdelávaní, ktorí mali kumulované funkcie nielen s výchovným poradcom (2), ale v 1 škole aj s kariérovým poradcom. Medzi ďalšími samostatnými špecializovanými funkciami boli ustanovení koordinátori školského podporného tímu (6), školskí digitálni koordinátori (6), supervízori (5) a 1 školský špecialista vo výchove a vzdelávaní.

Výchovní poradcovia (VP) v kontrolovaných subjektoch vykonávali svoju činnosť v súlade s vypracovanými plánmi, ojedinele sa viac venovali kariérovému poradenstvu alebo svoju činnosť zacielili na 1 triedu. Väčšina VP (8) viedla potrebnú dokumentáciu obsahujúcu aj záznamy o poskytovaní služieb žiakom rôznych ročníkov. V menej ako polovici škôl (5) VP navrhovali opatrenia upriamené na formovanie osobnosti žiaka. Preukázaná bola vzájomná spolupráca s OZ škôl, ktorí pri poskytovaní pomoci pri riešení rôznych problémov žiakov boli nápomocní alebo riešenie niektorých problémov bolo v ich kompetencii. Školy pri riešení problémov alebo na realizáciu preventívnych aktivít využívali aj služby poradenských zariadení. Dotazníky zamerané na VP vyplnilo 1 236 žiakov tých istých ročníkov ako ostatné dotazníky. Zo zistení vyplynulo, že tri štvrtiny (75,7 %) respondentov vedelo, kto je v škole VP a o niečo viac (81,7 %) uviedlo, že sa na neho môže so svojimi problémami obrátiť. Len o niečo menej (72,3 %) sa vyjadrilo, že sa o ich problémy VP zaujíma. Stretnutí s VP sa zúčastnilo len 17,3 % žiakov, pričom z voľných odpovedí vyplynulo, že sa týkali najmä psychického zdravia (stres a úzkosť, panické ataky...), osobných alebo vzťahových problémov a i. Ostatní opýtaní necítili potrebu osobných intervencií u VP. Stretnutia s triednymi kolektívami zamerané na vytváranie pozitívnej klímy tried a upevňovanie vzájomných vzťahov medzi žiakmi boli realizované na základe predložených plánov v dvoch tretinách škôl (7). Najčastejšie sa týkali profesijnej orientácie (39,7 %), čo súviselo s kumulovanou funkciou kariérového poradcu, vzťahov so spolužiakmi (31,6 %), správania (28,1 %), šikanovania (28 %) a rôznych foriem závislostí (17,2 %). Skoro polovica respondentov (42,4 %) ale uviedla, že žiadne stretnutia nemali. Len menej ako polovica (43,2 %) žiakov sa v dotazníkoch vyjadrila, že VP organizuje stretnutia s odborníkmi z rôznych oblastí. **Z komparácie zistení týkajúcich sa zabezpečenia služieb VP vyplynulo, že o niečo viac ako polovica (6) škôl efektívne poskytovala výchovné poradenstvo pri riešení potrieb a problémov žiakov. Efektivitu systému znižovalo neanalyzovanie, nevyhodnocovanie monitoringu a neprijímanie opatrení na zlepšenie stavu.** Menej ako polovica škôl však ponúkala pre zákonných zástupcov konzultácie. V odpovediach v dotazníkoch väčšina žiakov (96,0 %) uviedla, že sa rodičia stretnutí s VP nezúčastňujú. Väčšina VP (9) preukázala spoluprácu so zariadeniami poradenstva a prevencie (ZPP) pri riešení foriem vzdelávania žiakov so ŠVVP a pri organizovaní aktivít pre žiakov či vzdelávaní učiteľov, alebo konzultácií so zákonnými

zástupcami žiakov. V rámci VP sa uskutočňovali prednášky alebo diskusie zamerané na prevenciu sociálnopatologických javov. Možno konštatovať, že **efektívny systém poskytovania poradenstva PZ a zákonným zástupcom žiakov mala nastavený menej ako polovica (5) škôl**. Školskí inšpektori zisťovali stav VP v školách aj riadenými rozhovormi s VP. Všetci uviedli, že sa im žiaci zdôverujú so svojimi problémami, najčastejšie riešia osobné (6) a rodinné problémy žiakov (6) a nárast intervencií zaznamenali vo vzťahových problémoch (6). Takisto riešili problémy s rôznymi formami šikanovania (6), čo zodpovedá aj výsledkom uvádzaných v dotazníkových prieskumoch medzi žiakmi. **Efektivitu systému výchovného poradenstva v školách narúšalo kumulovanie funkcie výchovného poradcu s inou funkciou, najčastejšie s funkciou kariérového poradcu.**

Kariérové poradenstvo (KP) bolo zamerané na poskytovanie informácií žiakom o možnosti ďalšieho štúdia na vysokých školách. Ustanovení KP (10) pomáhali žiakom stanovovať si profesijné ciele vyplývajúce ako z výsledkov ich vzdelávania, tak aj z možností uplatnenia na trhu práce. Školám pri usmerňovaní žiakov o možnostiach ďalšieho štúdia napomáhala aj realizácia testov na zistenie profesijnej orientácie, s ich výsledkami oboznamovali žiakov a usmerňovali ich v tejto oblasti. Na odovzdávanie potrebných informácií využívali školy komplexný informačný systém EduPage, triednické hodiny, konzultačné hodiny ap. O individuálnych konzultáciách boli vedené záznamy. Školy pre žiakov organizovali návštevy veľtrhov vysokých škôl, dní otvorených dverí a pod. Kariérovým poradenstvom sa v 1 škole zaoberal VP, hoci do tejto pozície ustanovený nebol. V 1 škole⁵⁰ PZ vykonávajúci špecializovanú činnosť KP nemal absolvované špecializačné vzdelávanie. Efektivita systému poskytovania kariérového poradenstva bola ovplyvnená nevedením dokumentácie o poskytovaní poradenskej činnosti alebo príp. konzultáciách žiakom a zákonným zástupcom.

Vo všetkých školách pôsobili aj **školskí koordinátori vo výchove a vzdelávaní (11)**. Spolupracovali zväčša s VP a monitorovali negatívne javy v škole (rôzne formy šikanovania, drogovej závislosti a pod.). Sledovali aj triednu klímu a v rôznej miere zabezpečovali systémové aktivity v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia, prevencie drogových závislostí a sociálnopatologických javov, identifikovali výchovno-vzdelávacie problémy žiakov. Z riadených rozhovorov so školskými koordinátormi vo výchove a vzdelávaní vyplynulo, že realizovali aktivity zamerané na podporu wellbeingu žiakov, a to najmä na predchádzanie konfliktom (8), prevenciu pri výskyte ťažkostí v triednom kolektíve a spoluprácu (7). Skoro všetci (10) sa zamerali aj na prevenciu návykového a rizikového správania, čo sa potvrdilo aj kontrolou dokumentácie. **Činnosť školských koordinátorov znižovalo** nerealizovanie alebo nevedenie záznamov o činnosti mapujúcej sociálnopatologické javy a iné negatívne prejavy správania, príp. nevyhodnocovanie výsledkov činnosti.

Školskí psychológovia (6) mali vypracovaný plán činnosti na aktuálny školský rok a analýzu činnosti za predchádzajúci šk. r. Ich práca sa zameriavala na diagnostiku, intervenciu a podporu žiakov so ZZ vrátane poskytovania individuálnych konzultácií, PO a metodickéj pomoci učiteľom. Zameriavali sa na správanie žiakov, identifikáciu ich vzdelávacích potrieb a zabezpečovanie PO, pričom využívali aj spoluprácu so ZPP.

Činnosť **školských špeciálnych pedagógov (4)** bola zameraná na realizáciu preventívnych aktivít zameraných na posilnenie sociálnych vzťahov v triednych kolektívoch, individuálne rozhovory so žiakmi, ktorí čelili výchovno-vzdelávacím problémom, na podporu PZ vrátane VP alebo koordinátorov ŠPT. Na základe diagnostického vyšetrenia poskytovali a zabezpečovali žiakom PO a podieľali sa na tvorbe IVP žiakov so ZZ a tiež poskytovali podporu zákonným zástupcom žiakov.

Úlohy **školského sociálneho pedagóga (1)** boli zacielené predovšetkým na realizáciu preventívnych aktivít, intervenciu, evidenciu a komunikáciu s aktérmi vzdelávania. Pri bezkontaktnnej prevencii vydával informačný materiál pre zákonných zástupcov a učiteľov. V rámci vyhľadávacej činnosti upriamoval pozornosť na preskúmanie podnetov a monitoring žiakov so zníženou známkou zo správania, s uloženými

⁵⁰ Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné

opatreniami vo výchove, venoval sa žiakom podozrivým zo záškoláctva alebo s výrazne zhoršeným prospechom a žiakom z problémového rodinného prostredia.

Zriadenie ŠPT (6) posilňovalo kvalitu inkluzívneho vzdelávania žiakov. Činnosť členov ŠPT bola koordinovaná. Podporné tímy monitorovali problémy žiakov v učení a navrhovali opatrenia na zlepšenie a priebežne sledovali účinnosť prijatých opatrení aj v spolupráci s VP. Žiakom poskytovali podporu pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní. Nastavené podporné mechanizmy smerovali k zlepšeniu vzdelávacích výsledkov žiakov.

Činnosť pedagogických asistentov a sociálnych pedagógov vo väčšine škôl nebola potrebná, ojedinele ich školy zamestnávali cez projekt. Materiálno-technické a priestorové podmienky na činnosť spojenú s poradenstvom pre žiakov, zákonných zástupcov žiakov a PZ subjekty zväčša zabezpečili okrem 1⁵¹, kde na výkon tejto činnosti nebola vyčlenená osobitná miestnosť.

Školy zabezpečili služby pre žiakov, zákonných zástupcov, PZ poskytovaním poradenstva zameraného na podporu žiakov so ŠVVP, systémové preventívne aktivity a monitorovanie negatívnych prejavov správania, čo pozitívne ovplyvnila vzájomná kooperácia PZ a OZ, ktorá sa odrazila v komplexnom vnímaní a riešení problematiky. Táto komplexnosť však viedla aj k oslabeniu poskytovania služieb školami nedôsledným plánovaním a vyhodnocovaním aktivít, čo vyplývalo aj z kumulovania viacerých funkcií. Z tohto dôvodu mali aj žiaci problém rozlíšiť a vnímať pozície VP a KP.

Služby školy boli na dobrej úrovni (76,5 %; Graf 8).

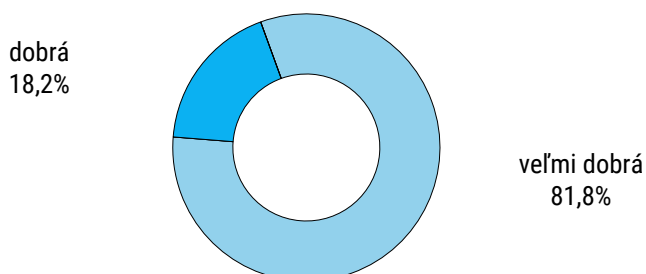
Tabuľka 9 Hlavné zistenia v oblasti služby školy

Pozitívne zistenia
• poskytovanie podpory žiakom so ŠVVP;• vzájomná kooperácia PZ a OZ pri poskytovaní služieb žiakom a PZ.
Oblasti vyžadujúce zlepšenie
• monitorovanie, vyhodnocovanie a prijímanie opatrení zameraných na negatívne prejavy v správaní a výskyt šikanovania;• zameranie poradenstva na formovanie a rozvoj pozitívnych vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi;• zabezpečenie samostatnej funkcie výchovného a samostatnej funkcie kariérového poradcu.

2.3 PODMIENKY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Podmienky výchovy a vzdelávania mali z posudzovaných oblastí najvyššie hodnotenie. Na veľmi dobrej úrovni (**Graf 14**) mali podmienky na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu zabezpečené viac ako tri štvrtiny (81,8 %) škôl. Na dobrej úrovni boli hodnotené 2 školy (18,2 %) ⁵².

Graf 14 Podmienky výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach

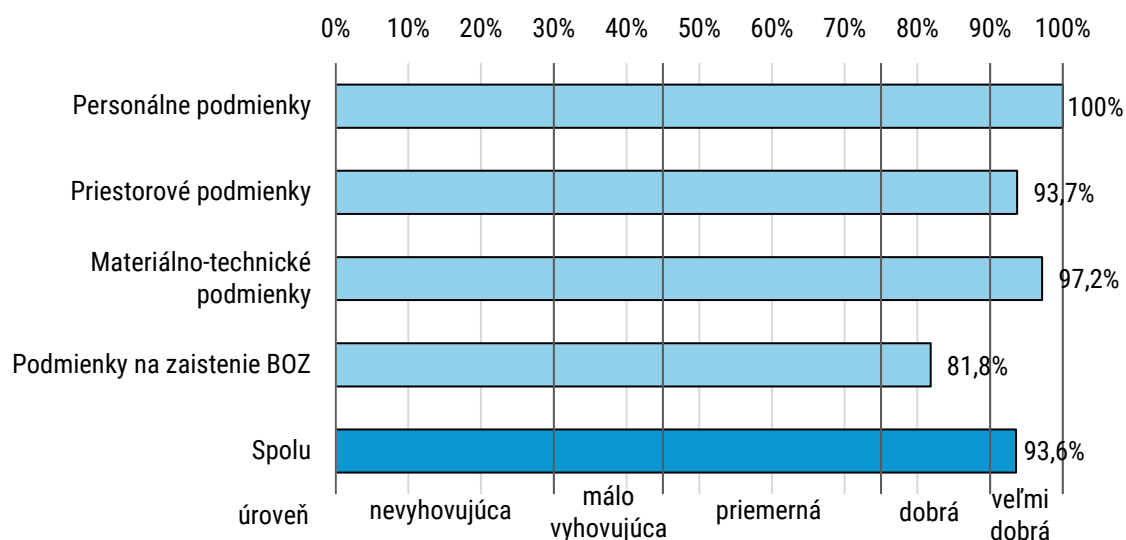
Celková úroveň podmienok výchovy a vzdelávania bola na veľmi dobrej úrovni (Graf 15).

⁵¹ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

⁵² Gymnázium - Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo; Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné

Na najvyššej veľmi dobrej úrovni mali školy zaistené personálne podmienky (100 %), materiálno-technické (97,2 %) a priestorové podmienky (93,7 %), ktoré napomáhali realizovať proces výchovy a vzdelávania s využitím potenciálu odborných učební a vybavením digitálnou technikou. Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia na dobrej úrovni (81,8 %) znižovalo neaktualizovanie ŠP a prekročenie stanoveného najvyššieho počtu žiakov pri delení na skupiny.

Graf 15 Podmienky výchovy a vzdelávania

2.3.1 Personálne podmienky

Všetci riaditelia škôl spĺňali kvalifikačné predpoklady, dĺžku pedagogickej praxe a absolvovali funkčné vzdelávanie. Ostatní vedúci PZ škôl kvalifikačné predpoklady spĺňali tiež. Vyučovaci proces riaditelia väčšiny škôl zabezpečili PZ, z ktorých väčšina spĺňala požadované kvalifikačné predpoklady. Kontrolou dokladov o získanom vzdelaní bolo zistené, že v 2 školách⁵³ 2 učitelia nespĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti učiteľa strednej školy, 1 nezískal najmenej vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a 1 nezískal vyžadovaný stupeň vzdelania v príslušnom študijnom odbore a v príslušnom študijnom programe. V ďalšej škole⁵⁴ u 1 zahraničného lektora škola nedisponovala dokladmi o uznaní odbornej kvalifikácie získanej v inom štáte vydaným podľa osobitného predpisu na účel posúdenia splnenia kvalifikačných predpokladov PZ, čím nebolo preukázané získanie vzdelania na výkon pracovnej činnosti PZ v príslušnej kategórii. Personálna štruktúra škôl zväčša zodpovedala výchovno-vzdelávaciemu procesu a koncepčným zámerom rozvoja škôl.

Celková odbornosť vyučovania v kontrolovaných subjektoch bola zabezpečená na 96,8 %. Z celkového počtu 5 979 vyučovacích hodín bolo neodborne vyučovaných 192. Neodborne bol vyučovaný vyučovaci predmet ekonomika (0 %) a najmenšiu odbornosť dosiahli vyučovacie predmety hudobná výchova (28,6 %), psychológia (33,3 %), umenie a kultúra (68,4 %) a ETV (61,9 %), ktorými si učitelia zväčša dopĺňali úväzky. Naopak, odbornosť vyučovania v predmetoch SJS, MJL, BIO, CHE, DEJ, NAB a svet financií bola 100 %. **V žiadnom z kontrolovaných subjektov nebola zaznamenaná odbornosť nižšia ako 70 %.**

Personálne podmienky boli na veľmi dobrej úrovni (100 %).

2.3.2 Priestorové podmienky

Interiéry a exteriéry škôl **boli** na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu **využívané efektívne.** Základné priestorové podmienky slúžili manažmentu škôl, PZ, OZ, ako aj nepedagogickým zamestnancom. Školy disponovali knižničnými priestormi s vybaveným a využívaným knižničným fondom. V rámci

⁵³ Súkromné gymnázium Banskobystrické, Ružová ulica 15574/15B, Banská Bystrica; Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina

⁵⁴ Gymnázium Viliama Paulinyho-Tótha, Malá hora 3, Martin

učebných priestorov boli zriadené a účelne využívané rôzne odborné učebne/laboratóriá, ako napr. CHE, FYZ, BIO..., čo podporovalo rozvíjanie praktických zručností v týchto predmetoch. Multimediálne učebne, učebne informatiky alebo zriadené e-learningové učebne boli vybavené funkčnou digitálnou technikou. Na vyučovanie TŠV žiaci využívali telocvične, multifunkčné ihriská alebo posilňovne a ojedinele aj pohybové štúdiá. Vyučovanie v učebniach sa realizovalo podľa vypracovaných rozvrhov hodín a prevádzkových poriadkov. Vytvorené oddychové zóny v niektorých školách poskytovali žiakom priestor na trávenie voľného času. Školy zabezpečili stravovanie v školských jedálňach alebo v iných blízkych stravovacích priestoroch. Súčasťou 1 GYM⁵⁵ boli Centrum popularizácie fyziky a astronomická pozorovateľňa, nadštandardne vybavené modernými učebnými pomôckami, ktoré využívala aj široká verejnosť. Niektoré školy využívali priestory iných subjektov. **Bezbariérové prostredie** mali vytvorené len 2 školy⁵⁶. Priestory boli využívané aj v čase mimo vyučovania predovšetkým na krúžkovú činnosť alebo ich GYM poskytovali iným subjektom či verejnosti.

Priestorové podmienky boli na veľmi dobrej úrovni (93,7 %).

2.3.3 Materiálno-technické podmienky

Školy deklarovali dostatočné zabezpečenie edukačnými publikáciami (učebnice, pracovné zošity, učebné texty) schválenými ministerstvom školstva. Pozorované bolo na hospitovaných hodinách aj využívanie starších vydaní učebníc. Vyučujúci využívali napr. aj beletriu v anglickom jazyku, rôzne svoje pracovné listy alebo vlastné vypracované výučbové materiály. Žiaci si zabezpečovali učebnice a pracovné listy z vlastných prostriedkov najmä na vyučovanie CUJ. Pozitívne možno hodnotiť v 1 subjekte⁵⁷ využívanie edukačných platforiem a technológií⁵⁸. Zväčša riaditelia škôl označili ponuku edukačných publikácií za postačujúcu a flexibilne ju dopĺňali.

Vhodné bolo aj vybavenie učebných priestorov pomôckami a funkčnou digitálnou technikou⁵⁹. Zaznamenané bolo napr. aj zapojenie školy do DigiEdu – digitálnej transformácie škôl, vďaka ktorej škola získala digitálnu techniku⁶⁰. Zo škôl 1⁶¹ poskytovala žiakom iPady, ktoré využívali na vyučovanie alebo pri domácej príprave. Dostatok funkčnej digitálnej techniky väčšine škôl umožňoval v prípade dištančného vzdelávania poskytnúť ju žiakom. Pripojenie na internet bolo vhodné okrem 1 školy⁶². Školy žiakom so ŠVVP, ktorých ZZ to vyžadovalo, poskytovali v súlade s odporúčaniami ZPP kompenzačné pomôcky a umožňovali ich žiakom používať tak, aby boli schopní porozumieť obsahu učiva. V 1 GYM⁶³ v IVP uvedenými kompenzačnými pomôckami žiakov so ZZ škola nedisponovala.

Materiálno-technické podmienky boli na veľmi dobrej úrovni (97,2 %).

2.3.4 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia

Dochádzka žiakov v jednotlivých VP na konci predchádzajúceho šk. r. 2023/2024 (**Tabuľka 10**) bola vzhľadom na priemerný **počet ospravedlnených** vymeškaných hodín na žiaka porovnateľná. Žiaci 5-ročného VP mali ospravedlnených priemerne 138,3 VH a 0,25 neospravedlnených hodín na žiaka, čo bolo najviac v porovnaní s ostatnými VP. V 4-ročnom a 8-ročnom VP žiaci ospravedlnene vymeškali porovnateľný počet VH na žiaka. Okrem bežných dôvodov sa podľa výsledkov dotazníka zameraného na BŠP na vymeškaných hodinách mohlo podieľať aj to, že sa žiakom nechcelo do školy ísť (až 49,3 %), strach z učiteľa (20,2 %), v podstatne menšej miere strach zo spolužiaka (2,7 %). Z respondentov skoro polovica (45,1 %) pripustila, že neskoré príchody na vyučovanie sú v ich škole vo všeobecnosti tolerované.

⁵⁵ Gymnázium Viliama Paulinyho-Tótha, Malá hora 3, Martin

⁵⁶ Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné; Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorňa 24, Levoča

⁵⁷ Gymnázium, Lorencova 46, Krompachy

⁵⁸ GeoGebra, Kahoot!, Padlet, ToolBee, WocaBee, Microsoft 365, AI (Artificial Intelligence)

⁵⁹ Avšak práve podpora digitálnej gramotnosti si vyžaduje zlepšenie, pretože zmysluplnosť využitia IKT nebola pozorovaná skoro na polovicu hodín (49,2%) hospitovaných ŠŠI. Digitálna technika prevažne slúžila na sprístupňovanie učiva alebo ako doplnkový obrázkový materiál.

⁶⁰ Gymnázium, Ladislava Sáru 1, Bratislava

⁶¹ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

⁶² Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo

⁶³ Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo

V 1 škole⁶⁴ bolo zistené, že škola v rozpore s právnym predpisom uznávala plánované, nie mimoriadne udalosti v rodine za ospravedlniteľný dôvod neprítomnosti žiakov na vyučovaní.

Tabuľka 10 Prehľad o dochádzke žiakov školskom roku 2023/2024

PREHLAD O DOCHÁDZKE ŽIAKOV V ŠKOLSKOM ROKU 2023/2024	4-ROČNÝ VP	5-ROČNÝ VP	8-ROČNÝ VP	SPOLU
Celkový počet žiakov	2 112	461	784	3 357
Počet ospravedlnených vymeškaných hodín	260 223	63 768,5	91 774,5	415 766
Priemerný počet ospravedlnených hodín na žiaka	Ø 123,2	Ø 138,3	Ø 117,1	Ø 123,9
Počet neospravedlnených vymeškaných hodín	317	117	141	575
Priemerný počet neospravedlnených hodín na žiaka	Ø 0,15	Ø 0,25	Ø 0,18	Ø 0,17

Z prehľadu o hodnotení správania žiakov v šk. r. 2023/2024 (**Tabuľka 11**) vyplynulo, že zníženú známku zo správania mali 6 žiaci, pokarhanie riaditeľa škôl udelili 37 žiakom a 992 boli udelené pochvaly. Žiaci kontrolovaných subjektov sa v šk. r. 2023/2024 nedopúšťali voči pravidlám školského poriadku previnení, v dôsledku ktorých bolo potrebné uplatniť inštitút podmieneného vylúčenia zo štúdia.

Tabuľka 11 Prehľad o hodnotení správania žiakov v školskom roku 2023/2024

PREHLAD O HODNOTENÍ SPRÁVANIA ZA ŠKOLSKÝ ROK 2023/2024	4-ROČNÝ VP	5-ROČNÝ VP	8-ROČNÝ VP	SPOLU
Počet žiakov, ktorí mali zníženú známku zo správania	2	1	3	6
z nich				
znížená známku zo správania o 1 stupeň	1	0	2	3
znížená známku zo správania o 2 a viac stupňov	1	1	1	3
Počet žiakov, ktorým bola udelená pochvala	433	160	399	992
% pochvál na počet žiakov	20,5 %	34,7 %	50,9 %	29,6 %
Počet žiakov, ktorým bolo udelené pokarhanie	16	6	15	37

Komisionálne skúšky riaditeľa škôl povolili vykonať všetkým 8 žiakom neprospievajúcim z 1 alebo 2 predmetov, z nich sa 1 žiak 5-ročného VP komisionálnych skúšok nezúčastnil a 2 žiaci (po 1 v 4- a 8-ročnom VP) boli hodnotení stupňom prospechu nedostatočný a všetci štúdiom ukončili. Po úspešnom vykonaní komisionálnych skúšok 5 žiaci pokračovali v štúdiu.

Tabuľka 12 Prehľad o prospechu žiakov v školskom roku 2023/2024

PREHLAD O PROSPECHU ŽIAKOV V ŠK. ROKU 2023/2024	4-ROČNÝ VP	5-ROČNÝ VP	8-ROČNÝ VP	SPOLU
Celkový počet žiakov podľa VP	2 112	461	784	3 357
Počet žiakov, ktorí boli z 1 alebo viacerých predmetov hodnotení stupňom prospechu nedostatočný	4	2	2	8
Počet žiakov úspešne konajúcich komisionálne skúšky	3	1	1	5

Bezpečnosť školského prostredia zaisťovali vypracované školské poriadky (ŠP) vo väčšine kontrolovaných subjektov. **Vypracované** okrem 3 boli **v súlade so školským zákonom**, prerokované v pedagogických radách a radách škôl, ako aj s členmi ŠkP. V 1 subjekte⁶⁵ s členmi ŠkP prerokovaný nebol. Oboznámení so ŠP boli žiaci a ich zákonní zástupcovia na začiatku školského roku. O niečo viac

⁶⁴ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

⁶⁵ Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné

ako tri štvrtiny žiakov (77,4 %) v dotazníku zameranom na BŠP uviedlo, že sa s učiteľmi rozpráva o pravidlách správania stanovených v ŠP. Školské poriadky upravovali práva a povinnosti žiakov a ich zákonných zástupcov, ako aj pravidlá vzájomných vzťahov v škole, prevádzke a pravidlách vnútorného režimu škôl, podmienky na zaistenie ochrany žiakov pred sociopatologickými javmi, diskrimináciou a násilím, nakladania s majetkom školy. Zapracovaná v ŠP bola smernica k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách. **Nedostatky** zistené vo vypracovaných ŠP sa týkali nereflektovania aktuálneho znenia školského zákona v rozpracovaní práv a povinností žiakov a ich zákonných zástupcov, ako aj používania neaktuálnej terminológie a informácií⁶⁶, nezapracovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní⁶⁷ a nerešpektovania určeného termínu zanechania štúdia v prípade neospravedlnenej neprítomnosti žiaka na vyučovaní⁶⁸.

Školský parlament bol ustanovený vo všetkých školách a jeho činnosť sa uskutočňovala v súlade s vypracovanými štatútmi a plánom činnosti pod vedením koordinátorov. Pozitívne možno vnímať výsledky dotazníka zadaného 86 členom ŠkP, ktoré ukázali, že väčšina (96,5 %) z nich svoje zvolenie považovala za prejav dôvery spolužiakov v snahe dosiahnuť v škole zmeny k lepšiemu a žiaci prostredníctvom členov ŠkP navrhovali do plánu práce školy aktivity, podnety na zlepšenie práce školy (96,5 %) a vedenie škôl ich aj akceptovalo (96,5 %). Menšie percento (68,6 %) uviedlo, že návrhy ŠkP boli zapracované do ŠP. Dve tretiny (66,3 %) uvideli, že spolupracovali s VP pri formovaní ústretových vzájomných vzťahov v triednych kolektívoch alebo medzi žiakmi a 34,9% respondentov sa zaoberalo problémami spolužiakov, ktoré sa týkali šikanovania. Väčšina (95,4 %) tiež uviedla, že v ich škole je každý rešpektovaný rovnako a rovnaké percento považuje učiteľov pri prešetrovaní porušenia disciplíny za spravodlivých. Z uvedených zistení vyplýva, že **členovia ŠkP sa o dianie v škole zaujímali, záležalo im na dodržiavaní pravidiel správania, ako aj na reprezentácii názorov väčšiny spolužiakov**. Zväčša sa aktívne zapájali do samotného diania školy, školských a mimoškolských aktivít, často bol ŠkP nápomocný žiakom.

Organizáciu školského vyučovania kontrolované subjekty dodržiavali v súlade s vyhláškou⁶⁹ pri vypracovaní rozvrhov hodín rešpektovali základné fyziologické a psychické potreby žiakov a PZ, začiatok, koniec a počet hodín školského vyučovania. Dĺžka vyučovacieho dňa a trvanie školského vyučovania boli dodržané a poradie a dĺžka prestávok boli určené po prerokovaní pedagogickou radou v organizačných poriadkoch škôl. Zistené **nedostatky v organizácii vyučovania** sa týkali nerešpektovania poznámok k príslušným RUP vytváraním skupín s počtom žiakov vyšším ako stanovovali poznámky k RUP, ako aj spájaním žiakov rôznych ročníkov na vyučovaní niektorých predmetov, prekročenia maximálneho počtu žiakov pri delení tried na skupiny v predmetoch. V 1 škole⁷⁰ ŠŠI priamou kontrolnou činnosťou zistila, že **počas voľných vyučovacích hodín nebol nad žiakmi niektorých tried vykonávaný pedagogický dozor**, čím škola nezaistila bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov.

Školy dbali na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov pri výchovno-vzdelávacích činnostiach v súlade s platnými právnymi normami, o čom bola predložená dokumentácia. **Nedostatky sa týkali** uvedenej organizácie školského vyučovania. Na informovanie žiakov, zákonných zástupcov, PZ a OZ využívali svoje webové stránky, vzdelávacie a iné platformy, príp. sociálne siete. Cieľom škôl bolo zabezpečiť podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochranu zdravia ako žiakov, tak aj svojich zamestnancov. Aktivity školy vykonávali v súlade s platnými právnymi normami a na základe vypracovaného organizačného zabezpečenia, a to vrátane preukázateľného poučenia žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia a s informovaným súhlasom zákonných zástupcov neplnoletých žiakov.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia boli na dobrej úrovni (81,8 %).

Podmienky výchovy a vzdelávania boli na veľmi dobrej úrovni (93,6 %; Graf 15).

Podmienky výchovy a vzdelávania zabezpečené na veľmi dobrej úrovni boli ako v oblasti personálnej, tak aj priestorovej a materiálno-technickej. Potrebné je aktívne, efektívne a zmysluplne využívať materiálno-

⁶⁶ Gymnázium – Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo

⁶⁷ Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné

⁶⁸ Gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Jána Bottu 31, Trnava

⁶⁹ vyhláška č. 224/2022 Z. z. Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky o strednej škole

⁷⁰ Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad

-technické vybavenie škôl, najmä IKT. **Zlepšenie si vyžaduje** zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a zamestnancov zakotvené v ŠP a o. i. aj dobudovaním bezbariérového prostredia.

Tabuľka 13 Hlavné zistenia v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania

Pozitívne zistenia
• zabezpečenie procesu výchovy a vzdelávania kvalifikovanými PZ;• participácia ŠkP na dianí v škole.
Oblasti vyžadujúce zlepšenie
• vytvorenie bezbariérového prostredia pre žiakov so ZZ;• dodržiavanie stanovených počtov žiakov pri delení tried na skupiny;• vykonávanie pedagogického dozoru nad žiakmi.

2.4 INÉ ZISTENIA

Dve komplexné inšpekcie v Žilinskom kraji boli vykonané na základe podnetov.

- V 1 škole⁷¹ podnety týkajúce sa porušovania bezpečnosti a ochrany zdravia pri vyučovaní TŠV učiteľmi a spájania skupín v čase neprítomnosti vyučujúcich na hodinách TŠV boli opodstatnené. Podnet týkajúci sa porušovania bezpečnosti a ochrany zdravia pri organizovaní školských akcií bol neopodstatnený.
- V druhej škole⁷² podnety týkajúce sa úrovne vyučovania MAT, spôsobu prihlasovania žiakov na seminár z MAT, organizácie začiatku vyučovania a hodnotenia žiakov vo vyučovacom predmete MAT boli neopodstatnené.

3 ODPORÚČANIA

Na základe vykonaných KI a ich zistení s ohľadom na závažnosť nedostatkov a porušení všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov ŠŠI uplatnila odporúčania, uložila opatrenia alebo riaditeľom kontrolovaných subjektov uložila prijať opatrenia smerujúce k odstráneniu zistených nedostatkov.

3.1 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKÔL

- ⇒ podporovať rozvoj vyšších kognitívnych procesov žiakov prostredníctvom úloh zameraných na posudzovanie, hodnotenie, rozhodovanie, vytvorenie návrhu, riešenie problémov a pod.;
- ⇒ zadávať otvorené úlohy zamerané na využívanie vyšších kognitívnych procesov (navrhnete, vymyslíte, ako by ste riešili...), podporovať divergentné myslenie (brainstorming, alternatívne riešenia, tvorivé písanie), využívať projektové vyučovanie s vytváraním vlastných výstupov (plagáty, videá, modely) na podporu rozvoja tvorivého myslenia;
- ⇒ využívať efektívne čitateľské stratégie na podporu práce s textom;
- ⇒ viesť žiakov k zmysluplnému využívaniu IKT pri prezentáciách, práci s informáciami a textom;
- ⇒ zadávať úlohy na vyhľadávanie a triedenie informácií v elektronickej podobe, využívať digitálne nástroje na spoluprácu (Padlet, Jamboard, Canva, Miro) a podporovať digitálnu tvorbu: podcasty, videá, infografiky, čím sa podprí zmysluplné využívanie IKT žiakmi;
- ⇒ posilňovať metakognitívne poznatky žiakov, ktoré vedú k uvedomovaniu si vlastného spôsobu učenia a poznávania;
- ⇒ rozvíjať prezentačné a argumentačné schopnosti žiakov prostredníctvom úloh podporujúcich kritické myslenie s cieľom rozvíjať samostatné myslenie a rozhodovacie schopnosti;

⁷¹ Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina

⁷² Gymnázium Viliama Paulinyho-Tótha, Malá hora 3, Martin

- ⇒ podporovať prácu s chybou ako prostriedkom vlastného rozvoja;
- ⇒ vytvárať priestor na rozvoj hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností s cieľom uvedomovania si svojich silných a slabých stránok v učení;
- ⇒ využívať kooperatívne vyučovacie techniky na podporu aktívneho učenia žiakov;
- ⇒ zavádzať pri formatívnom hodnotení kritériá úspešnosti tak, aby žiaci vedeli, čo sa od nich očakáva, používať spätnú väzbu a vytvoriť priestor na rovesnícke hodnotenie a autohodnotenie na podporu (seba)hodnotenia žiakov;
- ⇒ vytvoriť podmienky na delenie tried na skupiny v predmetoch, ktoré to vyžadujú;
- ⇒ realizovať hospitačnú činnosť zameranú na efektívne vyučovacie stratégie, rozvoj vyšších kognitívnych procesov, sebahodnotenie žiakov a tímovú spoluprácu;
- ⇒ monitorovať a vyhodnocovať uplatňovanie poznatkov získaných vo vzdelávaní pedagogických zamestnancov v procese vzdelávania a výchovy žiakov;
- ⇒ organizovať pravidelné metodické dni, otvorené hodiny alebo workshopy a zaviesť mentoring medzi skúsenejšími a menej skúsenými učiteľmi pri implementácii poznatkov zo vzdelávania do edukácie žiakov a činnosti PK;
- ⇒ podporovať poradenský systém v školách vytváraním samostatných kariérových pozícií s prehľadnými úlohami a náplňou;
- ⇒ vytvárať bezpečné a podnetné prostredie tak, aby sa žiaci a PZ cítili akceptovaní a v bezpečí;
- ⇒ zefektívniť systém výchovného, kariérového a psychologického poradenstva a prevencie bez kumulácie funkcií tak, aby jeho jednotlivé zložky spolupracovali a boli obsahovo prepojené;
- ⇒ monitorovať a vyhodnocovať pravidelne bezpečnosť žiakov v školskom prostredí, a to najmä v súvislosti so šikanovaním;
- ⇒ zisťovať kvalitu vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi a v prípade potreby prijímať a vyhodnocovať účinnosť nápravných opatrení;
- ⇒ realizovať autoevalváciu školy s cieľom zlepšenia kvality školy, zaviesť funkčný systém sebahodnotenia školy s aktívnou účasťou učiteľov s cieľom identifikovať slabé stránky a podporiť ich zlepšenie prostredníctvom realizovateľného autoevalvačného plánu, pravidelnej analýzy a úpravy cieľov;
- ⇒ využívať efektívne personálne, materiálno-technické a IKT zdroje na zlepšenie podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu.

3.2 ODPRÚČANIA NA ÚROVNI ZRIAĐOVATEĽA

- ⇒ zabezpečiť vybavenosť škôl potrebnými materiálno-technickými prostriedkami, priestorovými podmienkami vrátane bezbariérového prostredia;
- ⇒ zabezpečiť odbornosť vyučovania kvalifikovanými PZ a kontrolu dokladov o získanom vzdelaní.

3.3 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- ⇒ zamerať profesijný rozvoj učiteľov na uplatňovanie efektívnych stratégií vyučovania;
- ⇒ poskytnúť učiteľom vzdelávanie zamerané na riešenie divergentných úloh a tvorbu kritérií úspešnosti riešenia divergentných úloh;
- ⇒ poskytnúť učiteľom vzdelávanie zamerané na rozvoj kritického myslenia, hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností ako nástroja sebaregulácie v procese učenia sa.

4 ZOZNAMY

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1 Úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, riadenia a podmienok výchovy a vzdelávania v GYM	4
Graf 2 Priebeh výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach.....	8
Graf 3 Hodnotenie rozvíjania kľúčových kompetencií	8
Graf 4 Hodnotenie rozvíjania komunikačných kompetencií	10
Graf 5 Hodnotenie rozvíjania poznávacích kompetencií.....	10
Graf 6 Percentuálny podiel vyučovacích hodín, na ktorých žiaci mali možnosť riešiť úlohy na rozvoj vyšších myšlienkových procesov	11
Graf 7 Riadenie školy – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach (vrátane hodnotenia ŠkVP)..	13
Graf 8 Riadenie školy	14
Graf 9 Školský vzdelávací program – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach	14
Graf 10 Úroveň vypracovania školských vzdelávacích programov.....	16
Graf 11 Vzťahy medzi žiakmi a učiteľmi z pohľadu žiakov.....	22
Graf 12 Bezpečnosť školského prostredia.....	23
Graf 13 Prejavy šikanovania	24
Graf 14 Podmienky výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach.....	27
Graf 15 Podmienky výchovy a vzdelávania	28

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Prehľad o vykonaných komplexných inšpekciách na GYM.....	7
Tabuľka 2 Údaje o počtoch žiakov v šk. r. 2024/2025.....	7
Tabuľka 3 Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín	13
Tabuľka 4 Hlavné zistenia v oblasti ŠkVP	17
Tabuľka 5 Prehľad o obsahovom zameraní absolvovaných vzdelávaní PZ a OZ za ostatné dva roky	18
Tabuľka 6 Hlavné zistenia v oblasti pedagogického riadenia	19
Tabuľka 7 Hlavné zistenia v oblasti vnútorného systému kontroly a hodnotenia	21
Tabuľka 8 Hlavné zistenia v oblasti klímy a kultúry školy	25
Tabuľka 9 Hlavné zistenia v oblasti služby školy	27
Tabuľka 10 Prehľad o dochádzke žiakov školskom roku 2023/2024	30
Tabuľka 11 Prehľad o hodnotení správania žiakov v školskom roku 2023/2024.....	30
Tabuľka 12 Prehľad o prospechu žiakov v školskom roku 2023/2024	30
Tabuľka 13 Hlavné zistenia v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania.....	32

5 PRÍLOHY

5.1 PREHĽAD KONTROLOVANÝCH SUBJEKTOV

Číslo	ŠIC	Názov a adresa	Vzdelávací program
1	BA	Gymnázium, Ladislava Sáru 1, Bratislava-Karlova Ves	4-,5-,8-ročný VP
2	BB	Súkromné gymnázium Banskobystrické, Ružová ulica 15574/15B, Banská Bystrica	4-,5-ročný VP, kontrolovaný bol len 4-ročný VP, 2 zamerania
3	KE	Gymnázium, Lorencova 46, Krompachy	4-,8-ročný VP
4	NR	Gymnázium - Gimnázium, Adyho 7, Štúrovo	4-ročný, 4 triedy s VJS a 4 triedy s VJM
5	PO	Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné	4-ročný VP
6	PO	Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorská 24, Levoča	4-, 8-ročný VP
7	PO	Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Rovná 597/15, Poprad	Len 5-ročný VP
8	TT	Gymnázium ako organizačná zložka Spojenej školy, Jána Bottu 31, Trnava	4-,8-ročný VP
9	TT	Gymnázium Zoltána Kodályja s vyučovacím jazykom maďarským - Kodály Zoltán Gimnázium, Štvrť SNP 1004/34, Galanta	4-, 8-ročný VP VJM
10	ZA	Gymnázium Viliama Paulinyho Tótha, Malá hora 3, Martin	4-,5-ročný VP
11	ZA	Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina	4-ročný VP, 4 triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky